
**БЕХАТАРИИ
ОЗУҚАВОРӢ ВА
КАМБИЗОАТӢ
№2-2017**

**АГЕНТИИ ОМОРИ НАЗДИ
ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН**

**Агентство по статистике при
Президенте Республики Таджикистан**

Ҳайати таҳририя: Г.Ҳасанзода - Раиси ҳайати таҳририя
Шокирзода Ш.Ш.,- муовини Раиси ҳайати таҳририя
Аъзоёни ҳайати таҳририя: Давлатзода Қ.,Одилзода У.А.,
Қосимов Х.М., Минакова С.М., Ғафуров Ш. Х.,
Қулов А. Н., Асмаатбеков Ф. Я. Начибуллоев А.Қ.

Масъулин:

- барои фаслҳои буллетен

Омори демографӣ, шугли аҳоли ва иҷтимоӣ	Қулов А.Н.	227-80-88
Омори нарх ва таърифа	Начибуллоев А.Қ.	227-94-89
Маҷмӯи Маҳсулоти Доҳилӣ, молия ва қарз	Минакова С.М.	227-98-71
Савдо, фаъолияти иқтисодии хориҷӣ	Асмаатбеков Ф.Я.	227-82-66
Кишоварзӣ, омори табиат ва ҳифзи муҳити зист	Ҳочаев З.А.	227-81-14

- таҳияи ҳуҷҷати асосӣ, танзими
фаслҳо, ороиши техникӣ ва
дизайн

-барои нашри маҷмӯа

Раёсати ҷамъбасту таҳлили
иқтисодӣ ва робитаҳои
байналмилали
Қосимов Х.М.
тел.221-23-87
E-mail: stat@tojikiston.com
Сардори МКҲ -ии Агентии
омори назди Президенти Ҷ.Т.
Одилзода У.
тел. 227-96-09

Муқаддима

Мувофиқи Матритсаи комиссияи Аврупоии Ислоҳоти Сиёсати Меморандум дар бораи ҳамдигарфаҳмӣ оид ба Барномаи бехатарии озуқаворӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо мақсади таъмин намудани низоми иттилооти таъҷилӣ ва таҳлили вазъи бехатарии озуқаворӣ дар ҷумҳурӣ ва мӯътамадии маълумотҳо, огоҳонидани истифоббарандагони маълумотҳои бехатарии озуқаворӣ, инчунин, дар бораи таҳия ва нашри буллетен ҳар семоҳа оид ба бехатарии озуқаворӣ қарор қабул карда шуда буд.

Агентии омор аз соли 2005 ин ҷониб, оид ба бехатарии озуқаворӣ маводҳои таҳлилӣ пешниҳод менамояд. Ин буллетени таҳлилӣ дар се моҳ як маротиба бо се забон (тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ) аз нашр мебарояд.

«Мафҳуми бехатарии озуқаворӣ дастрас будани озуқаворӣ ба ҳамаи одамон ҳама вақт барои ҳаёти солим ва фаъолона зарур мебошад. Яъне таҳти мафҳуми бехатарии озуқаворӣ ба миқдори кофӣ мавҷуд будани хӯрокворӣ, хӯроквориҳои зикришударо дастрас кардани хонаводаҳо (чӣ аз бозор ва чӣ аз дигар манбаъ, ки қобилияти кофии харидорӣ ба эътибор гирифта мешавад), инчунин ба миқдори зарурӣ истеъмоли кардани хӯрокворӣ дар назар дошта мешавад».

Маълумотҳои заминавӣ барои буллетен оид ба бехатарии озуқаворӣ инҳоянд: истеҳсоли маҳсулоти озуқа, мавҷуд ва дастрас будани озуқаворӣ, замини кишт, истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, хусусиятҳои умумии иқлим, вазъияти истеъмоли ва саломатӣ, бо об таъмин будан, нарх ва нишондиҳандаҳои миқдорӣ, ки аз вазъияти бозори озуқаворӣ шаҳодат медиҳанд.

Дар замимаҳои буллетен нишондиҳандаҳо барои Ҳуҷҷати Стратегияи паст кардани сатҳи камбизоатӣ, нишондиҳандаҳо дар бораи хӯроки аҳоли ва гурӯҳҳои гуногуни иҷтимоӣ иқтисодии он дарҷ шудаанд.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар семоҳа нашри буллетени иттилоотӣ дар бораи бехатарии озуқаворӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо иштироки як қатор вазорату идораҳо (Вазорати молия,

Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Вазорати маориф ва илм, Вазорати нақлиёт, Муассисаи давлатии
обуҳавошиносӣ ва ғайраҳо) таҳия ва нашр менамояд.

Нашрия барои мутахассисон ва ҳам барои ҳамаи хоҳишмандон равона
карда шудааст. Тавсия, пешниҳод ва мулоҳизахоро нисбати мазмуни
буллетен ва шакли пешниҳоди маълумотҳои оморӣ ба Агентии омили назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нишонаи зер ирсол намудан мумкин
аст.

734025 Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, кӯчаи Бохтар, 17
Тел: (992372) 2212387
Факс (992372) 2214375
E-mail: stat@tojikiston.com

*Эзоҳ. Маълумотҳо оид ба намудҳои асосӣ аз рӯи тарози (баланси) озуқаворӣ
дар айни замон тибқи тавсияи таҳиякардаи қоршуноси шӯъбаи омили
Ташиқоти озуқаворӣ ва кишоварзии Созмони Милали Муттаҳид (ҶАО) дар
доираи қорчӯбаи лоиҳаи байни Агентии омили ва ҶАО «Муқоидати тақвият
бахшидани Низоми Иттилооти Миллӣ оид ба бехатарии озуқаворӣ дар
Тоҷикистон» аз нав дида баромада мешаванд.*

МУНДАРИЧА

Муқаддима	3
МАЗМУНИ МУХТАСАР.....	7
ФАСЛИ I. НИШОНДИҲАНДАҲОИ ИҶТИМОИЮ ИҚТИСОДИ	9
1.1. Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ	9
1.2. Индекси нарх ва таърифаҳо.....	10
1.3. Савдои хоричӣ	10
1.4. Бозори меҳнат.....	11
ФАСЛИ II. МАВҶУД БУДАНИ ОЗУҚАВОРИ	13
2.1. Афзоиши истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ	13
2.1.1. Дурнамои истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ	13
2.1.2. Растанипарварӣ	15
2.1.3. Чорвопарварӣ.....	16
2.2. Таҳлили нархи истеҳсолкунанда.....	17
2.3. Савдои маҳсулоти асосии хӯрокворӣ	19
2.4. Мавҷудияти маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳар нафар аҳоли.....	20
ФАСЛИ III. ДАСТРАС БУДАНИ ОЗУҚАВОРИ	21
3.1. Таҳлили нархҳои истеъмоли.....	21
3.2. Даромад ва харочот	24
3.2.1. Даромад.....	25
3.2.2. Харочот	25
3.3. Камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	26
3.3.1. Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонаводаҳо, ки беш аз нисфи даромади худро барои маҳсулоти хӯрокворӣ сарф менамоянд	27
ФАСЛИ IV. ИСТЕЪМОЛОТ ВА ҲАЗМКУНИ	27
4.1. Озуқаворӣ истеъмом кардани аҳоли.....	28
4.2. Нишондиҳандаҳои бехатарии озуқаворӣ, ки ба даромадҳои аҳоли вобаста нестанд.....	30
4.2.1. Беморӣ.....	30
4.2.2. Таваллуд, фавт, афзоиши табиӣ	32
МЕТОДОЛОГИЯ	35
Тафсирот.....	36
Замимаи 1. Маълумоти мухтасари шароити обу ҳаво дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нимсолаи соли 2017	38
Замимаи 2. Индикаторҳои мақсадноки асосии СМР-2030.....	42
Замимаи 3. Тағйироти нархҳои миёнаи яқлухт (пешниҳод) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (сомонӣ/кг).....	45
Замимаи 4. Тағйироти нархҳои миёнаи истеъмоли аз рӯи семоҳаҳои солҳои 2014 - 2016 дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)	46
Замимаи 5. Нишондиҳандаҳои ҷудогонаи бучети хонаводаҳо аз рӯи гурӯҳҳои дахфоизаи аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумотҳои тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)	48
Замимаи 6. Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи даромади пулии умумии ҳар аъзои хонавода ва даромади дар ихтиёрдоштаи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нимсолаи аввали солҳои 2016-2017 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз).....	50

Замимаи 7. Харочоти пулии хонаводаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо).....	51
Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи харочоти истеъмоли дар нимсолаи I соли 2016 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо; ба ҳисоби фоиз)	53
Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи харочоти истеъмоли дар нимсолаи I соли 2017 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз)	54
Замимаи 8. Истеъмоли хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар узви хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)	55

МАЗМУНИ МУХТАСАР

- Маҷмӯи маҳсулоти дохилии истеҳсолшуда дар моҳҳои январ - июни соли 2017 аз рӯи маълумоти февралӣ 24023,8 млн. сомони ро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ - июни соли 2016 бо нархҳои муқоисавӣ 106,0 фоизро ташкил медиҳад.
- Ҳаҷми маҳсулоти умумии кишоварзӣ дар моҳҳои январ - июни соли 2017 дар ҳамаи шаклҳои хоҷагидорӣ 5494,1 млн. сомони ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамаи давраи соли 2016-ум бо нархҳои муқоисавӣ 6,4 фоиз, аз он ҷумла дар соҳаи растанипарварӣ 3234,0 млн. сомонӣ ё 9,1 фоиз ва чорвопарварӣ 2260,1 млн. сомонӣ ё 2,7 фоиз зиёд шудааст.
- Дар моҳҳои январ - июни соли 2017 ҳаҷми истеҳсоли гӯшт (дар вазни зинда) дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо 68016 тоннаро ташкил намуд, ки нисбат ба ҳамаи давраи соли 2016-ум 3,2 фоиз зиёд аст. Ҳаҷми умумии истеҳсоли шир дар ҳамаи шаклҳои хоҷагӣ дар моҳҳои январ - июни соли 2017 -ум 346558 тоннаро ташкил намуд, ки нисбат ба ҳамаи давраи соли 2016-ум 2,8 фоиз зиёд мебошад.
- Воридоти молҳои озукаворӣ дар моҳҳои январ - июни соли 2017 нисбат ба моҳҳои январ - июни соли 2016 -ум 2,7 фоиз зиёд шудааст, аз он ҷумла воридоти тухм 5,0 баробар, макарон ва маснуоти макаронӣ 3,1 фоиз, шир ва маҳсулоти ширӣ 14,3 фоиз, рағани растанӣ 27,3 фоиз, қанд ва маснуоти қаннодӣ 23,3 фоиз, картошка 2,9 баробар. Зимнан, дар ин давра воридоти гандум 4,1 фоиз, чой 20,0 фоиз, орд 46,7 фоиз, меваҷот 28,3 фоиз кам шудааст.
- Аз аввали соли 2017 нархи маҳсулоти хӯроквории зерин қимат шудааст: сабзӣ 2,6 баробар, бехпиёз – 1,8 баробар, картошка – 1,7 баробар, қарам – 1,6 баробар, нахӯд – 22,7 фоиз, гӯшти гов – 13,9 фоиз, гӯшти гӯсфанд – 11,5 фоиз, шакар – 8,8 фоиз, рағани пахта – 3,8 фоиз, рағани маска ва конфети шоколадӣ – 3,0 фоизӣ ва орди навьӣ 1 – ум – 2,5 фоиз. Дар айни ҳол, нархи бодиринг – 53,2 фоиз, помидор – 37,1 фоиз, биринҷ ва тухм – 7,6 фоизӣ ва шир – 5,7 фоиз арзон шудааст.
- Шумораи қувваҳои корӣ¹ (аҳолии машғули кор ва бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда) аз рӯи баҳои пешакӣ дар моҳи июни соли 2017-ум 2301,4 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз ҷумлаи онҳо 2247,4 ҳазор нафар (97,7 фоиз) дар соҳаҳои иқтисодӣ машғуланд ва 54,0 ҳазор нафар расмӣ мақоми бекорро гирифтаанд, ки 2,3 фоизи шумораи қувваҳои кориро ташкил медиҳанд.

---

¹ Мафҳуми «аҳолии дар иқтисодӣ фаъол» мувофиқи қарори 19-умин Конференсияи байналмилалӣ оморчиёни меҳнат «Резолютсия оид ба омили фаъолияти меҳнатӣ, шуғл ва қувваҳои кории истифоданашуда» бекор карда шуд.

- Дар моҳҳои январ - июни соли 2017-ум 8,1 ҳазор нафар бо ташаббуси маъмурият ба рухсатии маҷбурӣ фиристода шудаанд, ки аз он ҷумла 5,2 ҳазор нафарашон (64,1 фоиз) бе ҳифзи музди меҳнат мондаанд. Дар речаи ҳафтаи нопурраи корӣ ва рӯзи кории нопурра 0,5 ҳазор нафар кор кардааст. Сатҳи бекорӣ бо назардошти бекории пинҳонӣ 2,7 фоизи қувваҳои кориро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 0,2 банди фоиз кам шудааст.
- Манбаи муҳимтарини даромади пулии хонаводаҳо дар нимсолаи I соли 2017 мисли пештара даромади меҳнатӣ – 52,7 фоиз ва мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ – 6,2 фоиз мебошад. Дар нимсолаи I соли 2017 таносуби даромади миёнаи гуруҳҳои мухталифи даҳфоизаи аҳоли 10,6 баробарро ташкил кардааст.
- Дар нимсолаи I соли 2017 истеъмоли нон ва маҳсулоти нонӣ 77,6 килограмро ташкил медиҳад, ки ба ҳисоби миёна истеъмолот ба як нафар узви хонавода барои ҳамаи минтақаҳои ҷумҳурӣ хос аст.
- Дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат (бо назардошти тағйироти индекси нархҳо) дар моҳи июни соли 2017 нисбат ба моҳи майи соли 2017-ум 15,2 фоиз зиёд ва нисбат ба моҳи июни соли 2016-ум 18,1 фоиз зиёд шудааст. Дар моҳҳои январ - июни соли 2017 дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 14,2 фоиз зиёд шудааст.
- Музди меҳнати камтарин дар моҳи июни соли 2017 дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кормандони кишоварзӣ, шикор, ҷангалпарварӣ – 458,06 сомонӣ ва моҳипарварӣ – 573,21 сомониро ташкил дод.
- Маблағи умумии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат бо назардошти солҳои гузашта то охири моҳи июни соли 2017 - ум 45781,8 ҳазор сомонӣ, аз ҷумла дар соли ҳисоботи 2017-ум 29961,8 ҳазор сомонӣ ё 65,4 фоизи маблағи умумии қарздориро ташкил додааст.
- Қарздорӣ аз ҳама зиёд дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар сохтмон – 17979,0 ҳазор сомонӣ (39,3 фоиз аз маблағи умумӣ), кишоварзӣ, шикор ва ҷангалпарварӣ – 4273,2 ҳазор сомонӣ (9,3 фоиз), дар саноати истихроҷи маъданҳои куҳӣ ва коркарди конҳо – 7803,6 ҳазор сомонӣ (17,0 фоиз), дар саноати коркард – 5665,9 ҳазор сомонӣ (12,4 фоиз), боқӣ мондааст.

ФАСЛИ I. НИШОНДИҲАНДАҲОИ ИҶТИМОИЮ ИҚТИСОДИ

Нишондиҳандаҳои иҷтимоию иқтисодӣ, ки дар поён пешниҳод шудаанд, вазъи умумии иқтисодиёти мамлакатро барои таҳлили ҳолати бехатарии озуқаворӣ тавсиф менамоянд.

1.1. Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ

Маҷмӯи маҳсулоти дохилии истехсолшуда дар моҳҳои январ - июни соли 2017 аз рӯи маълумоти февралӣ 24023,8 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ - июни соли 2016 бо нархҳои муқоисавӣ 106,0 фоизро ташкил медиҳад.

Ба афзоиши бештари ММД зиёдшавии ҳаҷми истехсоли маҳсулоти кишоварзӣ, савдо ва хизматрасонӣ таъсир расондааст:

Ҷадвали 1: Нишондиҳандаҳои асосии иҷтимоию иқтисодӣ

	с.2015	с.2016	нимсолаи I с.2017 ¹
Шумораи аҳолии доимӣ, (дар охири давра) млн.нафар	8,5	8,7	8,8
ММД-и номиналӣ (млн. сомонӣ)	48408,7	54471,1	24023,8
аз он ҷумла ба ҳисоби фоиз:			
кишоварзӣ	22,0	20,7	12,7
саноат	13,3	15,1	18,9
хизматрасонӣ ва савдо	52,1	52,9	56,0
ММД ба ҳар сари аҳоли (сомонӣ)	5727,8	6299,6	x
Афзоиши ММД, ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	6,0	6,9	6,0
Касри/фоидаи буҷети давлатӣ (ба ҳисоби фоиз нисбат ба ММД)	0,8	-1,7	2,1
Индекси нархҳои истеъмоли, ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	105,8	105,9	107,4
Индекси нархи молҳои озуқаворӣ	106,8	105,0	109,2
Индекси нархҳои хизматрасонӣ	103,0	104,9	104,6
Қурби сомонӣ нисбат ба доллар	6,1645	7,8356	8,2913
Сатҳи бекории расмӣ ба қайд гирифташуда (фоиз)	2,5	2,3	2,4
Шумораи бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда, ҳазор нафар	51,1	53,1	54,0
ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	92,1	103,9	101,1
¹ маълумотҳои пешакӣ			

	с.2015	с.2016	нимсолаи I с.2017 ¹
Музди меҳнати миёнаи ҳармоҳа (сомонӣ)	878,91	962,16	1141,93
ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	107,7	109,5	122,6
Тарози (баланси) савдо (млн. доллар)	-2545,0	-2132,5	-788,2
Ҳиссаи озуқаворӣ дар воридот, ба ҳисоби фоиз	23,1	21,5	25,2
Ҳиссаи озуқаворӣ дар содирот, ба ҳисоби фоиз	4,8	3,6	3,3

¹) маълумотҳои пешакӣ

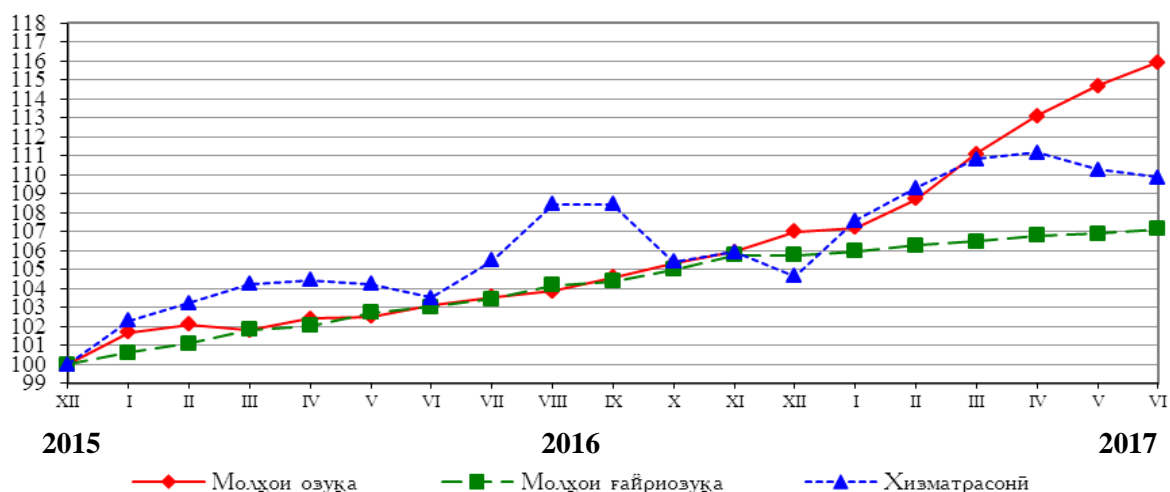
Манбаъ: Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1.2. Индекси нарх ва таърифаҳо

Индекси нархҳои истеъмоли дар моҳи июни соли 2017-ум 100,6 фоизро ташкил дод, аз он ҷумла ба молҳои озуқа – 101,1 фоиз, молҳои ғайриозуқа - 100,2 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли – 99,6 фоизро ташкил дод.

Аз аввали соли 2017 индекси нархҳои истеъмоли 105,9 фоиз, аз он ҷумла ба молҳои озуқа – 108,3 фоиз, ба молҳои ғайриозуқа – 101,3 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли – 104,9 фоизро ташкил кард.

Графики 1: Тағйироти индекси нархҳои истеъмолии молҳои озуқа, ғайриозуқа ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли (дар охири моҳ ба ҳисоби фоиз нисбат ба моҳи декабри соли 2015)

Дар давоми моҳҳои январ - июни соли 2017 афзоиши нархи молҳои озуқа нисбат ба нархи молҳои ғайриозуқа бештар тағйир ёфтааст.

Дар фасли 3 оид ба дастрас будани аҳоли ба озуқаворӣ маълумоти муфассал оварда шудааст.

1.3. Савдои хориҷӣ

Дар моҳҳои январ – июни соли 2017 гардиши савдои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон 1705,2 млн. доллари ИМА - ро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ - июни соли 2016-ум 12,1 фоиз ё 234,3 млн. доллар кам мебошад. Тарози савдо манфӣ буда, дар моҳҳои январ – июни соли 2017-ум 788,2 млн. долларро ташкил кард. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо 99 мамлакат, аз он ҷумла бо 10 мамлакати ИДМ ва бо 89 мамлакати хориҷи дур муносибати савдои хориҷӣ дорад.

Дар гардиши савдои хориҷӣ ба ҳиссаи мамлакатҳои ИДМ 56,6 фоиз ё 964,5 млн. доллар ва ба ҳиссаи мамлакатҳои хориҷи дур 43,4 фоиз ё 740,7 млн. доллар рост меояд. Қасри тарози савдо бо мамлакатҳои ИДМ – 579,4 млн. доллар, бо мамлакатҳои хориҷи дур – 208,8 млн. долларро ташкил додааст.

Дар моҳҳои январ – июни соли 2017 содироти мол 458,5 млн. долларро ташкил кард, ки нисбат ба моҳҳои январ – июни соли 2016-ум 4,4 фоиз ё 19,2 млн. доллар зиёд шудааст.

Воридоти мол ба ҷумҳурӣ 1246,7 млн. долларро ташкил кардааст, ки нисбат ба моҳҳои январ – июни соли 2016-ум 16,9 фоиз ё 253,5 млн доллар кам шудааст.

Дар содирот аз ҷумлаи маҳсулоти растанӣ ҳиссаи мевачот ва сабзавот бештар аст, ки бо арзиши умумии 4227,9 ҳазор доллар ва сабзавот ба маблағи 2697,9 ҳазор доллар, дар воридот бошад, гандум ба маблағи 92629,1 ҳазор доллар ва орд ба маблағи 7066,9 ҳазор доллар афзалият доранд.

1.4. Бозори меҳнат

Шумораи қувваҳои корӣ² (аҳолии машғули кор ва бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда) аз рӯи баҳои пешакӣ дар моҳи июни соли 2017-ум 2301,4 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз ҷумлаи онҳо 2247,4 ҳазор нафар (97,7 фоиз) дар соҳаҳои иқтисодиёт машғуланд ва 54,0 ҳазор нафар расмӣ мақоми бекорро гирифтаанд, ки 2,3 фоизи шумораи қувваҳои кориро ташкил медиҳанд.

Шумораи бекорони дар Агентҳои меҳнат ва шугли аҳолии Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон расмӣ ба қайд гирифташуда дар охири моҳи июни соли 2017-ум 54,0 ҳазор нафарро ташкил карда, нисбат ба моҳи июни соли 2016-ум 1,0 фоиз зиёд шудааст. Аз ҷумлаи бекорони ба қайд гирифташуда занон 53,3 фоиз (28,8 ҳазор нафар). Сатҳи бекории расмӣ ба қайд гирифташуда нисбат ба шумораи қувваҳои корӣ 2,3 фоизро ташкил кардааст.

Ҳиссаи бештари бекорони расмӣ ба қайд гирифташударо то охири моҳи июни соли 2017 шахсоне ташкил медиҳанд, ки тайёрии касбӣ надоранд ва шахсоне, ки муддати тӯлонӣ дар ҷустуҷӯи кор ҳастанд (85,7 фоизи шумораи умумии бекорони ба қайд гирифташуда ё 46,3 ҳазор нафар). Ғайр аз ин, 65,0 фоизи бекорони ба қайд гирифташуда тахсилоти миёнаи умумӣ ва миёнаи нопурра доранд (60,9 ҳазор нафар). Ин омилҳо ба пайдо кардани ҷои корӣ ба бекорон мушқилот меорад.

Бекории пинҳонӣ машғулияти нопурра мебошад, дар ҳолате ки истеҳсолот бозистодааст, як қисми кормандон ба рухсатии маҷбурӣ ё ба корҳои речашон ҳафтаи нопурра ё рӯзи кории нопурра мераванд. Дар моҳҳои январ - июни соли 2017-ум 8,1 ҳазор нафар бо ташаббуси маъмурият ба рухсатии маҷбурӣ фиристода шудаанд, ки аз он ҷумла 5,2 ҳазор нафарашон (64,1 фоиз) бе ҳифзи музди меҳнат мондаанд. Дар речаи ҳафтаи нопурраи корӣ ва рӯзи кории нопурра 0,5 ҳазор нафар кор кардааст. Сатҳи бекорӣ бо назардошти бекории пинҳонӣ 2,7 фоизи қувваҳои кориро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 0,2 банди фоиз кам шудааст.

Дар моҳҳои январ - июни соли 2017 дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат нисбат ба

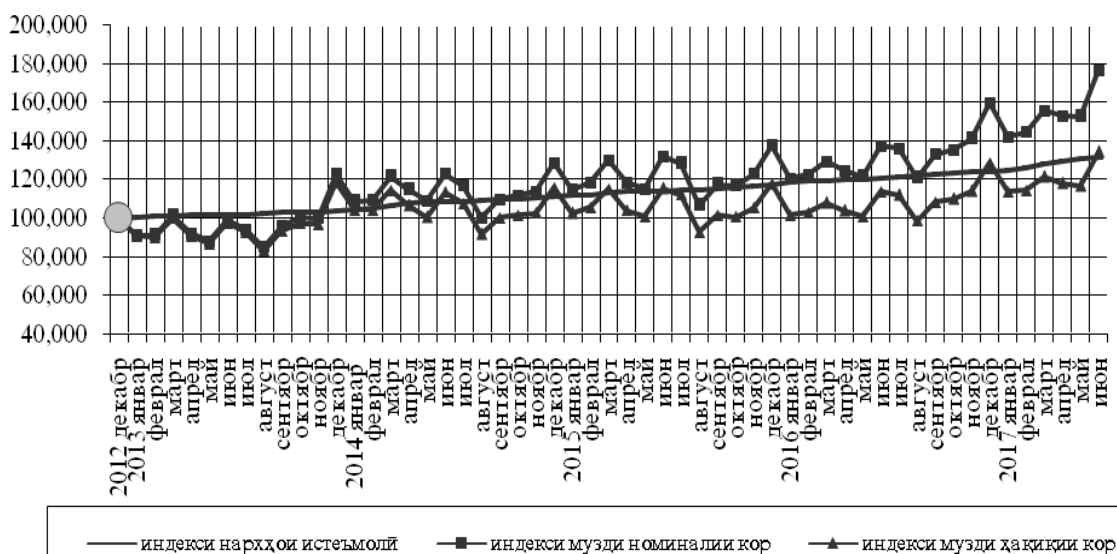
² Мафҳуми «аҳолии дар иқтисодиёт фаъол» мувофиқи қарори 19-умин Конференсияи байналмилалӣ оморчиёни меҳнат «Резолютсия оид ба омори фаъолияти меҳнатӣ, шугл ва қувваҳои кории истифоданашуда» бекор карда шуд.

ҳамин давраи соли гузашта 14,2 Ҷ зиёд шудааст.

Музди меҳнати камтарин дар моҳи июни соли 2017 дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кормандони кишоварзӣ, шикор, ҷангалпарварӣ – 458,06 сомонӣ ва моҳипарварӣ – 573,21 сомони ро ташкил дод. Музди меҳнати аз ҳама баланд дар баҳши воқеии иқтисодиёт дар саноати истихроҷи маъданҳои кӯҳӣ ва коркарди конҳо – 2406,54 сомонӣ, дар сохтмон – 2071,50 сомонӣ, дар нерӯи барқ, газ ва таъминоти об – 1553,24 сомонӣ буд. Умуман дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ музди миёнаи ҳармоҳаи меҳнат дар моҳи июни соли 2017-ум 1318,75 сомони ро ташкил дод ва нисбат ба моҳи июни соли 2016-ум 66,0 Ҷ зиёд шудааст.

Дар баҳши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ музди меҳнати аз ҳама баланд дар кормандоне, ки дар фаъолияти миёнаравии молиявиро иҷро мекунанд – 3001,27 сомонӣ, дар нақлиёт, хоҷагии анбор ва алоқа фаъолият мекунанд – 2337,14 сомонӣ, дар амалиётҳо бо амволи ғайриманқул, иҷора ва фаъолияти тичоратӣ 1554,74 сомонӣ ба қайд гирифта шудааст. Умуман музди миёнаи ҳармоҳаи меҳнати кормандони баҳши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар моҳи июни соли 2017-ум 1325,14 сомони ро ташкил дод ва нисбат ба моҳи июни соли гузашта 15,9 Ҷ зиёд шудааст.

Графики 2: Динамикаи индекси нархҳои истеъмоли, музди номинали ва ҳақиқии меҳнат (декабри соли 2012 = 100)

Маблағи умумии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат бо назардошти солҳои гузашта то охири моҳи июни соли 2017 - ум 45781,8 ҳазор сомонӣ, аз ҷумла дар соли ҳисоботи 2017-ум 29961,8 ҳазор сомонӣ ё 65,4 Ҷи маблағи умумии қарздориро ташкил додааст.

Қарздории аз ҳама зиёд дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар сохтмон – 17979,0 ҳазор сомонӣ (39,3 Ҷ аз маблағи умумӣ), кишоварзӣ, шикор ва ҷангалпарварӣ – 4273,2 ҳазор сомонӣ (9,3 Ҷ), дар саноати истихроҷи маъданҳои кӯҳӣ ва коркарди конҳо – 7803,6 ҳазор сомонӣ (17,0 Ҷ), дар саноати коркард – 5665,9 ҳазор сомонӣ (12,4 Ҷ), боқӣ мондааст.

ФАСЛИ II. МАВЧУД БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ

Мавчуд будани озуқаворӣ - мавчудияти миқдори озуқаворӣ дар натиҷаи истеҳсоли худӣ ё аз ҳисоби бозор мебошад. Дар сатҳи мамлакат мавчуд будани озуқаворӣ аз рӯи ҷамъи захираҳои озуқаворӣ, воридоти тиҷоратӣ, ёриши озуқаворӣ ва истеҳсолоти худӣ муайян карда мешавад. Ба мавчудият омилҳои зерин: шароити обу ҳаво, ҳосилнокӣ, саришумор ва маҳсулнокии чорво, нархи муқарраркардаи истеҳсолкунандаҳо ба озуқаворӣ, нархи хӯроқворӣ дар мамлакатҳои ҳамсоя, инчунин масъалаҳои сиёсати дохилӣ, ки истеҳсолот, савдо, тақсимот ва нархгузориро муайян менамоянд, ба назар гирифта мешаванд.

2.1. Афзоиши истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ

Ҳаҷми маҳсулоти умумии кишоварзӣ дар моҳҳои январ - июни соли 2017 дар ҳамаи шаклҳои хоҷагидорӣ 5494,1 млн. сомони ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамаи давраи соли 2016-ум бо нархҳои муқоисавӣ 6,4 фоиз, аз он ҷумла дар соҳаи растанипарварӣ 3234,0 млн. сомонӣ ё 9,1 фоиз ва чорвопарварӣ 2260,1 млн. сомонӣ ё 2,7 фоиз зиёд шудааст.

2.1.1. Дурнамои истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ Таъсири шароити обу ҳаво ва иқлим ба растанипарварӣ

Апрел. Моҳи апрел давраи гузариш, ҳобида мешавад, ки бо сабаби зиёд воридгардидани нури бошиддати офтоб ҳарорати ҳаво баланд мегардад. Моҳи апрел дар ҷумхури ҳавои каме гарми мӯътадил ба қайд гирифта шуд.

Аз ҳама бештар ҳавои салқин рӯзҳои 3-6 апрел ба қайд гирифта шуд. Дар водихо ҳарорати рӯзонаи ҳаво 7-13⁰С гарм, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво дар водихо аз меъёри иқлимӣ паст то ба 4-9⁰С ба қайд гирифта шуд.

Ҳавои гарм нисбатан дар водихои Хатлон ва НТҚ дар давраи аз 12, 14-20, 24-26 апрел, дар ҳолате, ки ҳарорати баландтарини ҳаво дар водихо то ба 27-34⁰С гарм, дар водихои вилояти Суғд 20, 24-26 апрел ҳарорати баландтарини ҳаво то 27-31⁰С, ҳарорати шабона рӯзии ҳаво дар ҳамаҷо аз меъёри миёнаи иқлимӣ ба 4-5⁰С баландтар мушоҳида карда шуд.

Моҳи апрел дар дарёҳои ҷумхури оҳиста-оҳиста баланд шавии сатҳи об мушоҳида гардид. 3-4 ва 21-22 апрел дар натиҷаи боришоти саҳт дар дарёи Ёхсу, дарёҳои аз нишебиҳои ҷануби қатор кӯҳи Ҷисор ҷоришаванда, Вахш ва Панҷ (дар мавзеи дидбонгоҳи Хирманҷо) яқбора баландшавии сатҳи об мушоҳида гардид.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби дарёҳои ҷумхури дар ҳудуди меёр ва аз меёр баланд буд (90-180 фоиз), ба истиснои дарёҳои Кизилсу-Сомончи, Кофарнихон, Қаратоғ ва Исфара, ки сарфи миёнаи моҳонаи об аз меёр паст буд (45-89 фоиз).

Май. Дар ҷумхури моҳи май ҳарорати ҳаво нисбатан гарм тавсиф карда шуд. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво аз меёр то 2+3⁰С баланд буда, ҳарорати миёнаи бисёрсола дар водихои ноҳияҳои доманакӯҳ 16+26⁰С гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 10+18⁰С гарм, (Дарвоз +20⁰С гарм), дар баландкӯҳҳои ВМКБ 4+7⁰С гармиро ташкил дод.

Дар водиҳо боридани боришот бо шиддатнокии гуногун дар давоми 3-6 рӯз ва дар ноҳияҳои кӯҳӣ 6-11 рӯзро дар бар гирифт. 18 ва 30 май дар баъзе ноҳияҳои кӯҳии НТЧ боридани борони пуршиддати кӯтоҳмуддат, раъду барқ ва жола ба қайд гирифта шуд. Ҳангоми боридани боришот дар баъзе ноҳияҳои кӯҳӣ шиддатнокии шамол то 17-22м/с мушоҳида карда шуд.

Миқдори боришоти моҳона аз меъёр паст буда, дар вилояти Хатлон (12-73 фоиз), вилояти Суғд (51-115 фоиз), дар НТЧ (17-90 фоиз) дар ғарби ВМКБ (53-119 фоиз) ва дар шарқи ВМКБ (25-71 фоиз) аз меъёрро дар бар гирифта буд.

Дар даҳаи дуюм ва сеюми моҳи май дар ҷумҳурӣ обнокии баланди дарёҳо боқӣ монд. Дар охири даҳаи сеюми моҳи май дар дарёҳои аз нишебиҳои ҷануби қаторкӯҳи Ҳисор ҷоришаванда, Ёхсу, Сурхоб (ҷанубӣ) пастшавии сатҳи об мушоҳида гардид. 19 май дар дарёҳои Ёхсу (дар дидбонгоҳи Восеъ, Карбостонак), Қофарниҳон (дар дидбонгоҳи Тартқӣ) ва Обихингоб (дидбонгоҳи Тавилдара) ба ҳисоби миёна дар як шабонарӯз 48-104 см обхезӣ ба вучуд омад, ки ба харобшавии роҳҳо оварда расонд.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби дарёҳои ҷумҳурӣ дар ҳудуди меъёр ва аз меъёр баланд буд (112-187 фоиз), танҳо дар дарёи Ёхсу обнокӣ аз меъёр паст буд (68-76 фоиз).

Июн. Дар ҷумҳурӣ моҳи июн ҳавои гарми мӯътадил тавсиф карда шуд. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар қисми зиёди ноҳияҳо аз меъёр то $1+20^{\circ}\text{C}$ баланд буда, дар баъзе ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳӣ дар ҳади меъёр (танҳо дар Дарвоз аз меъёр $+1^{\circ}\text{C}$ поён) ва дар водиҳои ноҳияҳо $28+30^{\circ}\text{C}$ гарм, дар ноҳияҳои доманакӯҳ $23+25^{\circ}\text{C}$ гарм, дар ноҳияҳои домана кӯҳ $17+22^{\circ}\text{C}$ гарм (дар Дарвоз то $+24^{\circ}\text{C}$ гарм), дар баландкӯҳҳо $8+11^{\circ}\text{C}$ гармиро ташкил додаанд.

Боридани боронҳои пуршиддат бо раъду барқ рузҳои 6, 25 ва 30 июн ба амал омад ва шиддатнокии аз ҳад зиёди борон 25 июн дар Дарбанд дар давоми 12 соат 23 мм (меъёри моҳона 31 мм), Рашт 20 мм, Бустонобод 17 мм мушоҳида карда шуд. Рӯзи 30 июн дар Шаҳристон 19 мм ба қайд гирифта шуд.

Моҳи июн дар дарёҳои ҷумҳурӣ пастшавии сатҳи об мушоҳида гардид. Дар охири даҳаи дуюм ва аввали даҳаи сеюм дар дарёҳои ВМКБ, Исфара, Вахш ва Зарафшон баландшавии обнокӣ мушоҳида гардид.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби дарёҳои ҷумҳурӣ дар ҳудуди меъёр ва аз меъёр баланд буд (98-165 фоиз), ба истиснои дарёҳои Ёхсу ва Қаратоғ, ки сарфи миёнаи моҳонаи об аз меъёр паст буд (56-86 фоиз).

Ҷадвали 2: Ҳолати обанборҳо ба ҳолати 30 июни соли 2017

обанборҳо	тағйирот дар давоми моҳ млн.м ³	ҳаҷми об дар соли 2017		ҳаҷми об дар соли 2016	
		млн.м ³	бо фоиз нисбат ба ғунҷоиш	млн.м ³	бо фоиз нисбат ба ғунҷоиш
Қайроққум	13	3399	81,8	3473	83,6
Норак	1423	9040	86,1	8827	84,1

2.1.2. Растанипарварӣ
Ҷадвали 3: Замини кишт ва ҷамъоварию умумӣ

	2015	2016	нимсолаи I с.2017
Замини кишт, ҳазор гектар	830,6	837,3	836,9
Зироатҳои тирамоҳӣ	256,3	259,0	252,4
Зироатҳои ғалладона	256,3	259,0	252,4
Зироатҳои баҳорӣ	574,3	578,3	584,5
Зироатҳои ғалладона	166,6	164,4	159,2
<i>аз он :</i>			
гандум	61,9	62,5	60,9
ҷав	54,6	53,6	49,5
Зироатҳои техникаӣ	188,6	190,7	203,4
картошка	39,8	41,6	40,4
сабзавот	55,4	58,2	59,6
полизи	21,4	20,0	20,3
Ҷамъоварию умумӣ, ҳазор тонна			
ғалладона	1392,6	1435,8	624,3
картошка	887,4	898,1	142,1
сабзавот	1666,6	1748,3	567,0
полизи	592,4	594,2	171,2

Манбаъ: Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар моҳҳои январ - июни соли 2017 дар ҳамаи шаклҳои хоҷагдорӣ 624315 тонна ғалладонагӣ, 142062 тонна картошка, 567033 тонна сабзавот, 171155 тонна полизи, 77342 тонна мевачот ва 1564 тонна ангур истеҳсол карда шудааст, ки нисбат ба ҳамаин давраи соли 2016-ум ғалладонагӣ 6,4 фоиз, сабзавот 17,9 фоиз, полизи 10,9 фоиз, мевачот 11,4 фоиз ва ангур 4,6 фоиз зиёд мебошад. Истеҳсоли картошка бошад, нисбат ба ҳамаин давраи соли 2016-ум 21,9 фоиз кам шудааст.

Кишти асосии зироатҳои кишоварзӣ

Аз рӯи натиҷаҳои ҷамъбасти маълумот оид ба кишти зироатҳои тирамоҳӣ ва баҳорӣ барои ҳосили соли 2017, замини кишти зироатҳо дар ҳамаи бахшҳои хоҷагидорӣ 836916 гектарро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамаин давраи соли 2016-ум, 291 гектар ё 0,03 фоиз зиёд мебошад. Аз замини умумии кишти зироатҳо 411581 гектар ё 49,2 фоизро зироатҳои ғалладона, 203367 гектар ё 24,3 фоизро зироати техникаӣ, аз ҷумла 173979 гектар пахта, 40375 гектар ё 4,8 фоизро картошка, 59634 гектар ё 7,1 фоизро сабзавот (якҷоя бо сабзавоти тухмӣ), 20296 гектар ё 2,4 фоизро зироати полизи ва 101664 гектар ё 12,2 фоизро зироати хӯроки чорво ташкил медиҳад.

Нисбат ба ҳамаин давраи соли 2016 кишти асосии зироатҳои техникаӣ 6,7 фоиз, аз ҷумла пахта 7,0 фоиз, сабзавот (якҷоя бо сабзавоти тухмӣ) 2,2 фоиз ва зироатҳои полизи 1,1 фоиз зиёд карда шудааст. Зимнан, зироатҳои ғалладона (якҷоя бо ҷуворимакка) 2,8 фоиз, картошка 2,9 фоиз ва зироатҳои хӯроки чорво 0,8 фоиз кам кишт карда шудааст.

Аз замини умумии кишти зироатҳо ба ҳиссаи хоҷагиҳои ҷамъиятӣ 11,8 фоиз (98467 гектар), хоҷагиҳои деҳқонӣ 67,4 фоиз (563864 гектар) ва хоҷагиҳои аҳоли 20,8 фоиз (174586 гектар) рӯст меояд.

Замини кишти зироатҳои кишоварзӣ дар заминҳои обӣ 569048 гектарро ташкил медиҳад, ки нисбат ба соли 2016 -ум 62 гектар зиёд шудааст.

2.1.3. Чорвопарварӣ

То 1 июли соли 2017 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо саршумори чорвои калони шохдор 2280,8 ҳазор сарро ташкил кардааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 60,3 ҳазор сар ё 2,7 фоиз зиёд аст. Дар ҳамин давра саршумори гӯсфанду буз 5639,7 ҳазор сарро ташкил дода, 136,1 ҳазор сар ё 2,5 фоиз афзуд. Аз саршумори умумӣ 92,9 фоизи саршумори чорвои калони шохдор ва 80,7 фоизи саршумори гӯсфанду буз ба хоҷагиҳои аҳоли рост меояд.

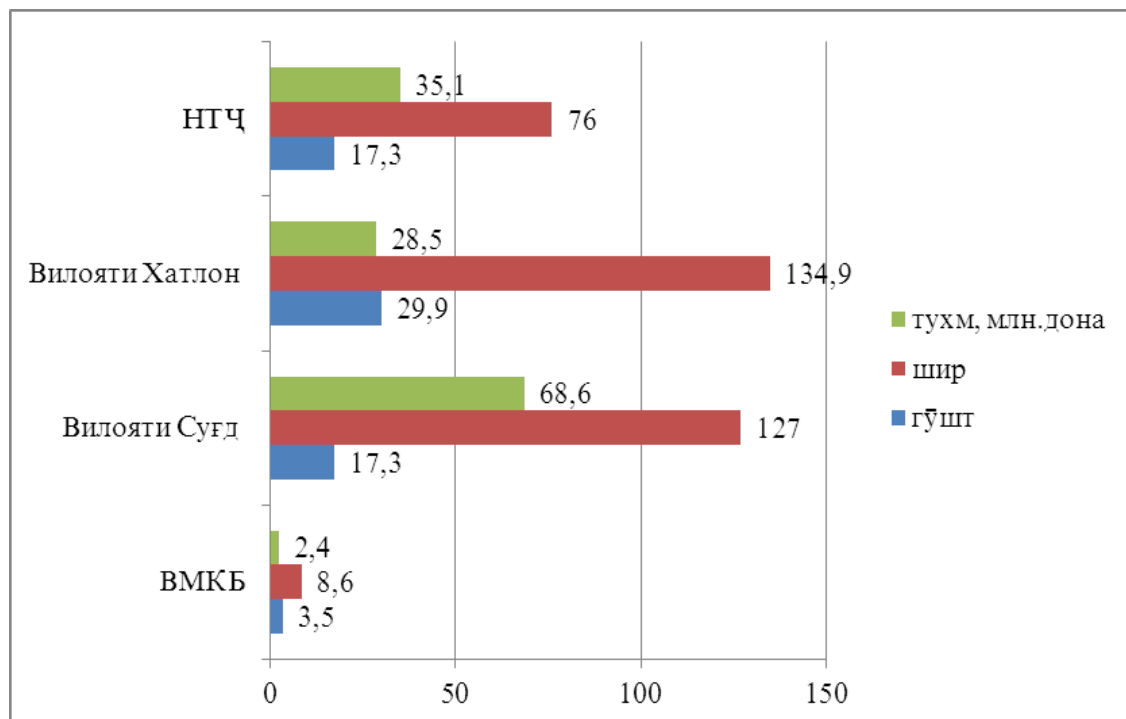
Афзоиши саршумори чорвои калони шохдор дар хоҷагиҳои вилояти Хатлон 4,6 фоиз, ВМКБ 2,7 фоиз, вилояти Суғд 2,0 фоиз ва НТЧ 0,7 фоизро ташкил дод.

Ҷадвали 4: Нишондиҳандаҳои асосии маҳсулоти чорвопарварӣ дар ҷумҳурӣ

	2015	2016	нимсолаи I с.2017
Истеҳсолот, ҳаз. тонна			
Гӯшт (дар вазни кушта)	108,8	116,7	34,0
аз он ҷумла:			
гӯшти гову гӯсола	48,4	51,9	19,0
гӯшти гӯсфанду буз	54,1	58,0	12,1
гӯшти мурғ	1,6	1,7	0,8
гӯшти дигар намуди чорво	4,7	5,1	2,1
Шир	888,9	918,0	346,6
Тухм, млн. дона	357,2	337,2	134,7
Маҳсулноки¹			
Ҳисоби миёнаи ширдушӣ аз як сар модагови ширдеҳ, кг	1679	1676	864
Тухмгирӣ аз як сар мокиён, дона	221	201	114
¹⁾ дар корхонаҳои кишоварзӣ ва хоҷагиҳои деҳқонӣ			

Графики 3: Истеҳсоли маҳсулоти асосии чорвопарварӣ дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ то 1 июли соли 2017, ҳазор тонна

2.2. Таҳлили нархи истеҳсолкунанда
Ҷадвали 5: Тағйироти нархи истеҳсолкунанда

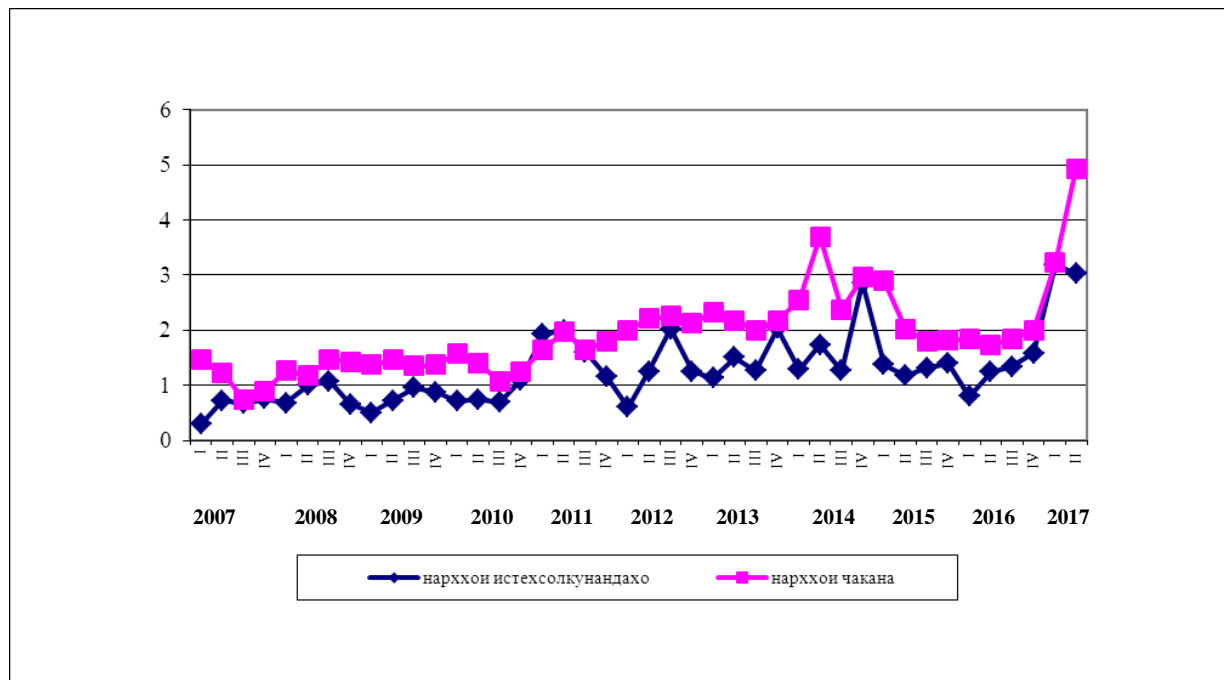
(сомонӣ/кг)

	2015				2016				2017	
	семох. I	семох. II	семох. III	семох. IV	семох. I	семох. II	семох. III	семох. IV	семох. I	семох. II
Гандум	1,22	1,60	1,50	1,52	1,42	1,69	1,50	1,38	1,57	2,53
Шир	1,86	2,48	2,10	2,19	1,07	2,43	2,50	1,85	2,54	2,56
Картошка	1,37	1,17	1,32	1,39	0,78	1,24	1,34	1,58	3,19	3,03

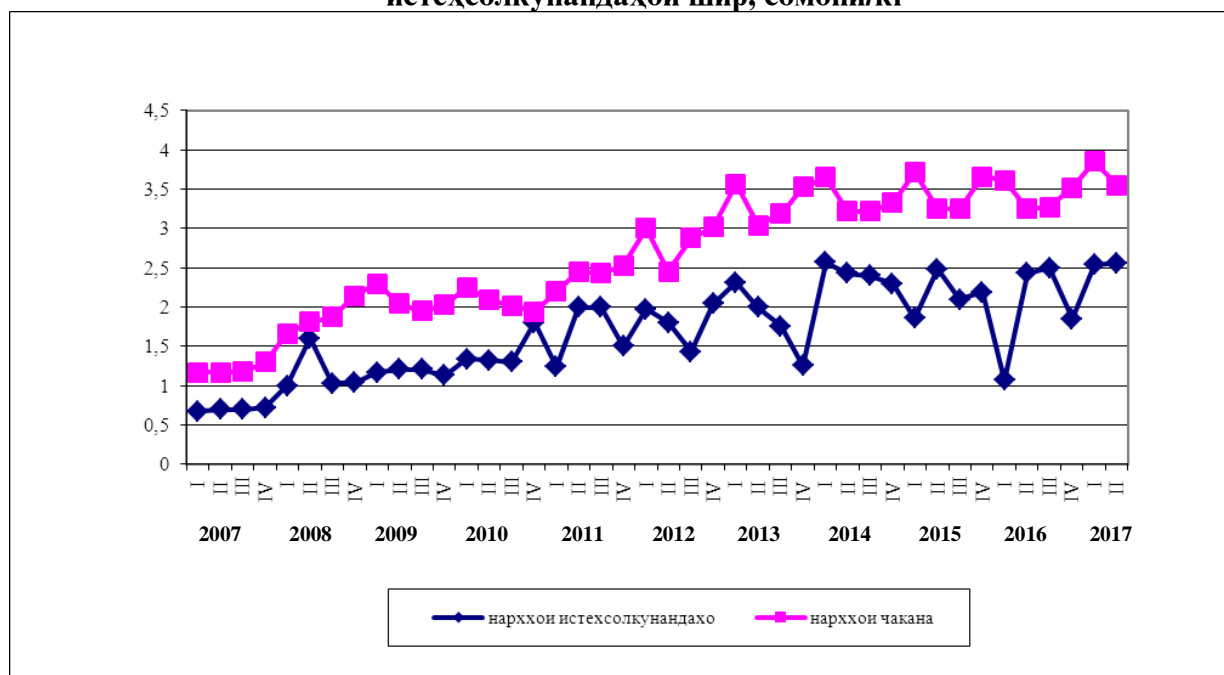
Манбаъ: Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар моҳҳои январ - июни соли 2017 воридоти гандум нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 4,1 фоиз кам шудааст.

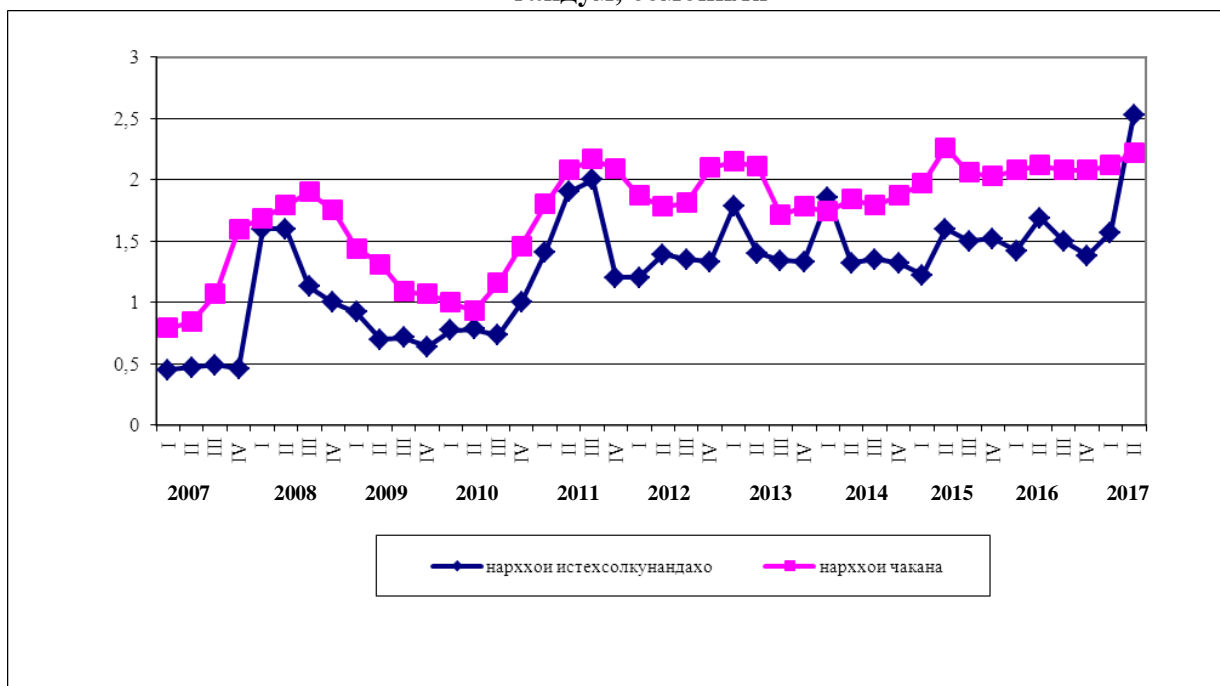
Графики 4: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳо ба картошка, сомонӣ/кг

Графики 5: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳои шир, сомонӣ/кг

Графики 6: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳои гандум, сомонӣ/кг

Аз графикҳои овардашуда дида мешавад, ки тамоюли тағйироти нархҳои чакана аз тағйироти нархҳои истеҳсолкунандаҳо зиёд аст. Чунин вазъият ба ҳамаи намудҳои маҳсулоти кишоварзӣ хос аст (ниг. ба замимаҳои 3 ва 4).

2.3. Савдои маҳсулоти асосии хӯрокворӣ

Дар Тоҷикистон ҳиссаи молҳои озукаворӣ дар ҳаҷми умумии содирот дар моҳҳои январ - июни солҳои 2016 - 2017 -ум мутобиқан 3,8 ва 3,3 фоизро ташкил кардааст. Дар воридот таносуби онҳо хеле зиёд буда, мутобиқан 20,6 ва 25,2 фоизро ташкил дод.

Молҳои асосии воридшаванда аз инҳо иборатанд: гандум ва орд, ки таносуби бештарро ташкил медиҳанд, қанду шакар, рағғани растанӣ, сабзавот, мевачот, картошка, маҳсулот аз орд (макарон, уғро, макарони қўчқорак, нон, кулчаҳои қандин (пирожниҳо ва печениҳо), маҳсулоти ширӣ, тухм, чой ва ғайраҳо.

Воридоти молҳои озукаворӣ дар моҳҳои январ - июни соли 2017 нисбат ба моҳҳои январ - июни соли 2016 -ум 2,7 фоиз зиёд шудааст, аз он ҷумла воридоти тухм 5,0 баробар, макарон ва маснуоти макаронӣ 3,1 фоиз, шир ва маҳсулоти ширӣ 14,3 фоиз, рағғани растанӣ 27,3 фоиз, қанд ва дигар маснуоти қандодӣ 23,3 фоиз, картошка 2,9 баробар.

Зимнан, дар ин давра воридоти гандум 4,1 фоиз, чой 20,0 фоиз, орд 46,7 фоиз, мевачот 28,3 фоиз кам шудааст.

Ҷадвали 6: Содироту воридоти маҳсулоти асосии хӯрокворӣ ва ҳиссаи онҳо дар ҳаҷми умумии савдо дар моҳҳои январ - июни солҳои 2016 - 2017

(ҳазор тонна)

	содирот		2017 ба ҳисоби фоиз нисбат ба 2016	воридот		2017 ба ҳисоби фоиз нисбат ба 2016
	2016	2017		2016	2017	
Молҳои озуқаворӣ	115,2	79,6	69,1	728,1	747,9	102,7
<i>аз онҳо:</i>						
гандум	-	-	-	466,0	446,8	95,9
орд	0,0	-	-	49,9	26,6	53,3
қанду шакар ва маснуоти қаннодӣ	-	0,3	-	47,2	58,2	123,3
макарон, угро, макарони қўчқорак ва ғайра	0,0	0,1	-	6,4	6,6	103,1
равғани растанӣ	0,0	0,0	-	42,1	53,6	127,3
шир ва маҳсулоти ширӣ	0,0	0,0	-	4,2	4,8	114,3
тухм	0,0	0,06	-	0,9	4,5	5,0 бар
чой	0,0	0,0	-	3,0	2,4	80,0
картошка	0,1	0,7	7,0 бар	5,5	16,1	2,9 бар
сабзавот	88,2	53,5	60,7	1,6	3,2	2,0 бар
меваҷот ва бехмеваҳо	6,2	5,3	85,5	14,5	10,4	71,7
шарбати мева ва сабзавот	0,0	0,2	-	0,5	0,7	140
сабзавоти консервишуда, қайлаҳои помидор	0,0	-	-	0,3	0,4	133,3
Ҳиссаи маҳсулоти хӯрокворӣ дар ҳаҷми умумӣ, ба ҳисоби фоиз	3,8	3,3	86,8	20,6	25,2	122,3

2.4. Мавҷудияти маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳар нафар аҳоли

Мавҷудияти маҳсулоти озуқа ба ҳар нафар аҳоли ба воситаи тарози (баланси) озуқаворӣ ба ҳисоб гирифта мешавад. Дар тарози (баланси) озуқаворӣ ҳар кадом маҳсулоти асосии озуқа аз ҷиҳати мавҷудияти умумии ҳуди маҳсулот ва истеъмоли он дар давраи муайян нишон дода мешавад, ки маъмулан як солро дар бар мегирад. **Мавҷудияти умумии физикӣ** ҳуди маҳсулот маҷмӯи захираи он дар оғози давра, истеҳсол ва воридоти маҳсулоти зикршуда дар ҳамон давра мебошад. **Истеъмоли умумӣ** аз истеъмоли озуқа+хӯроки чорво+тухмӣ-талафот-содирот ва захираи охири давра иборат мебошад. Ба ҳар кадом давра мавҷудият ва истеъмоли ҳар кадом мол бояд мувофиқат кунад.

Дар мавриди мавҷуд будани тарози (баланси) озуқаворӣ барои якҷанд сол, аз рӯи он тамоюли тағйироти мавҷудияти умумӣ, воридот, содирот, инчунин барои истеъмоли аҳоли ва барои хӯроки чорво мавҷуд будани озуқавориро мушоҳида кардан мумкин аст. Агар мавҷудияти умумии захираи озуқаворӣ барои истеъмол ба

шумораи аҳоли тақсим карда шавад, дар он сурат нишондиҳандаи муҳим ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли барои як сол мавҷуд будани озуқаворӣ ҳосил мешавад. Нишондиҳандаи мавҷудияти озуқаворӣ дар миқёси миллӣ ба ҳисоби миёна оварда шудааст ва дар он манбаи дастрас будан ба хонавода (имконияти истехсол, дарёфт кардан ё гирифтани озуқа бо ҳар усул) ба назар гирифта намешавад.

Ҷадвали 7: Истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳар нафар аҳоли

(ба ҳар нафар аҳоли, кг дар як моҳ)

	нимсолаи 1 с.2016	нимсолаи 1 с.2017
маҳсулоти ғалладона (ба ҳисоби орд)	12,3	13,0
картошка	3,1	3,1
сабзавоту полизӣ	8,2	8,6
меваҷоту буттамева	2,1	1,8
қанду шакар ва маснуоти қаннодӣ	1,1	1,2
гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	1,1	1,1
шир ва маҳсулоти ширӣ	6,4	6,4
тухм, дона	7	7
равғани растанӣ	1,4	1,5
моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,02	0,02

Манбаъ: Тадқиқоти буҷети хонаводаҳо

ҶАСЛИ Ш. ДАСТРАС БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ

Мафҳуми дастрас будани озуқаворӣ маънии онро дорад, ки ҳамаи аъзои хонавода барои дарёфти маҳсулоте, ки талаботашонро ба истеъмоли озуқаворӣ хушсифат барои зиндагии солимӯ фаъолона қонеъ мекарда бошад, манбаи кофӣ дар ихтиёр доранд. Аъзои хонавода маҳсулотро метавонад ба воситаи истехсол барои истеъмоли худ ба даст орад, аз бозор харидорӣ кунад, ё ҳамчун маҳсулоти хайрия дастрас намояд.

3.1. Таҳлили нархҳои истеъмоли

Дар моҳи июни соли 2017-ум аз маҳсулоти хӯроквории мушохидашуда, нархи молҳои зерин қимат шудааст: беҳпиёз 33,1 фоиз, қарам – 18,7 фоиз, сабзӣ – 14,3 фоиз, шир – 4,3 фоиз, конфети шоколадӣ – 3,0 фоиз, шакар – 1,4 фоиз, гӯшти гов – 1,2 фоиз, тухм – 1,0 фоиз, гӯшти гӯсфанд ва гӯшти мурғ – 0,8 фоизӣ ва биринҷ – 0,6 фоиз. Зимнан, дар моҳи гузашта нархи помидор – 34,5 фоиз, бодиринг – 25,3 фоиз, равғани маска – 4,7 фоиз ва ярмаи марҷумак – 1,3 фоиз арзон шудааст. (ниг. ба ҷадвали 8, замимаи 4).

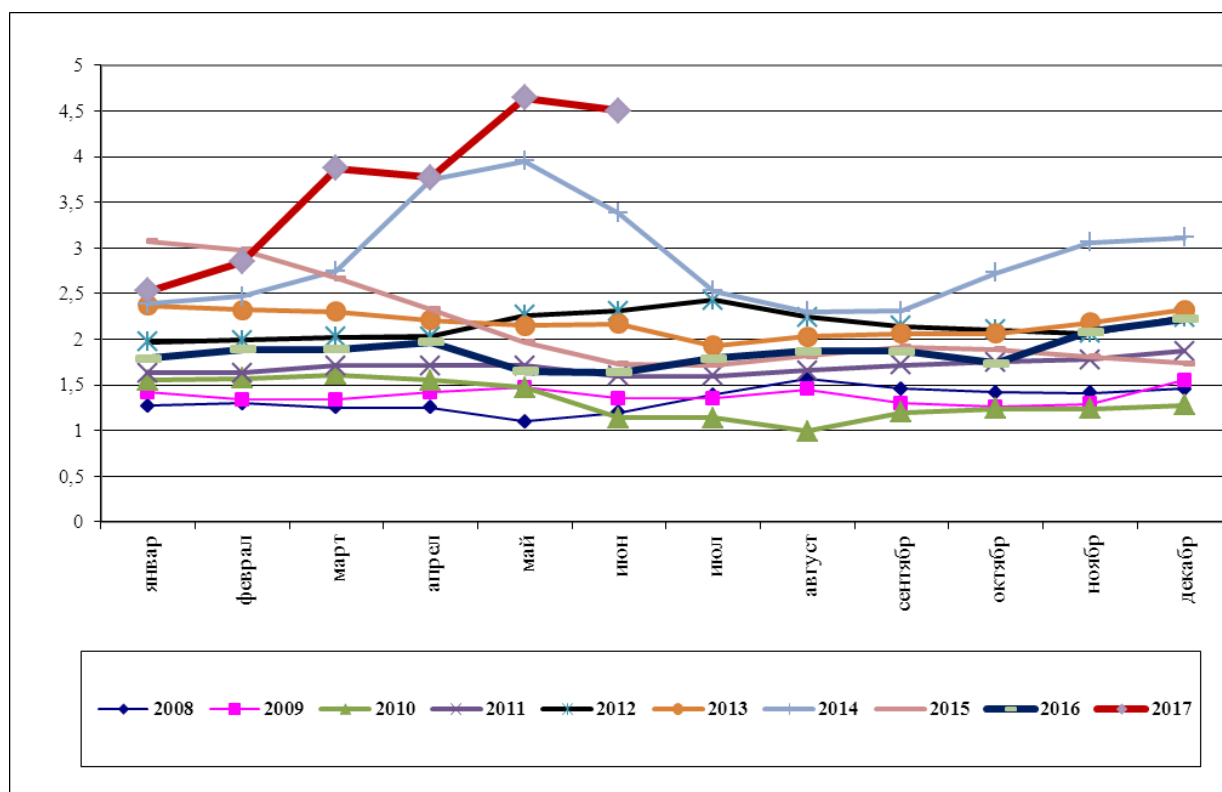
Чадвали 8. Сатҳи нархи миёнаи маҳсулоти алоҳидаи хӯрокворӣ дар баҳши истеъмоли ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ дар чадвали зер оварда шудааст:

дар охири давра, бо сомони ва дирам ба 1 кг, литр, дона

	с. 2016		с.2017			
	июн	декабр	январ	март	май	июн
гӯшти гов	30,95	31,21	30,94	31,17	35,14	35,55
равғани чорво	39,12	40,77	41,13	42,21	42,95	41,63
равғани пахта	10,55	10,83	10,88	11,03	11,22	11,25
шири рехташаванда	3,23	3,63	3,75	3,67	3,28	3,42
тухм (10 дона)	7,00	8,33	8,47	7,64	7,61	7,69
шакар	7,30	7,00	6,92	6,94	7,52	7,62
намак	0,92	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
орди навъи 1-ум	3,15	3,11	3,09	3,06	3,20	3,20
нони орди навъи 1-ум	4,23	4,32	4,32	4,32	4,33	4,33
биринҷ	8,13	7,30	7,23	6,66	6,71	6,76
картошка	1,64	2,39	2,53	3,87	4,64	4,50
бехпиёз	1,03	1,62	1,76	2,70	2,20	2,92
сабзӣ	2,09	1,27	1,16	1,67	3,05	3,49
себ	7,04	7,81	7,83	7,94	8,10	6,94
арақ	16,67	17,35	17,35	17,35	17,35	17,35

Аз аввали соли 2017 нархи маҳсулоти хӯроквории зерин қимат шудааст: сабзӣ 2,6 баробар, бехпиёз – 1,8 баробар, картошка – 1,7 баробар, карам – 1,6 баробар, нахӯд – 22,7 фоиз, гӯшти гов – 13,9 фоиз, гӯшти гӯсфанд – 11,5 фоиз, шакар – 8,8 фоиз, равғани пахта – 3,8 фоиз, равғани маска ва конфети шоколадӣ – 3,0 фоизӣ ва орди навъи 1 – ум – 2,5 фоиз. Дар айни ҳол, нархи бодиринг – 53,2 фоиз, помидор – 37,1 фоиз, биринҷ ва тухм – 7,6 фоизӣ ва шир – 5,7 фоиз арзон шудааст.

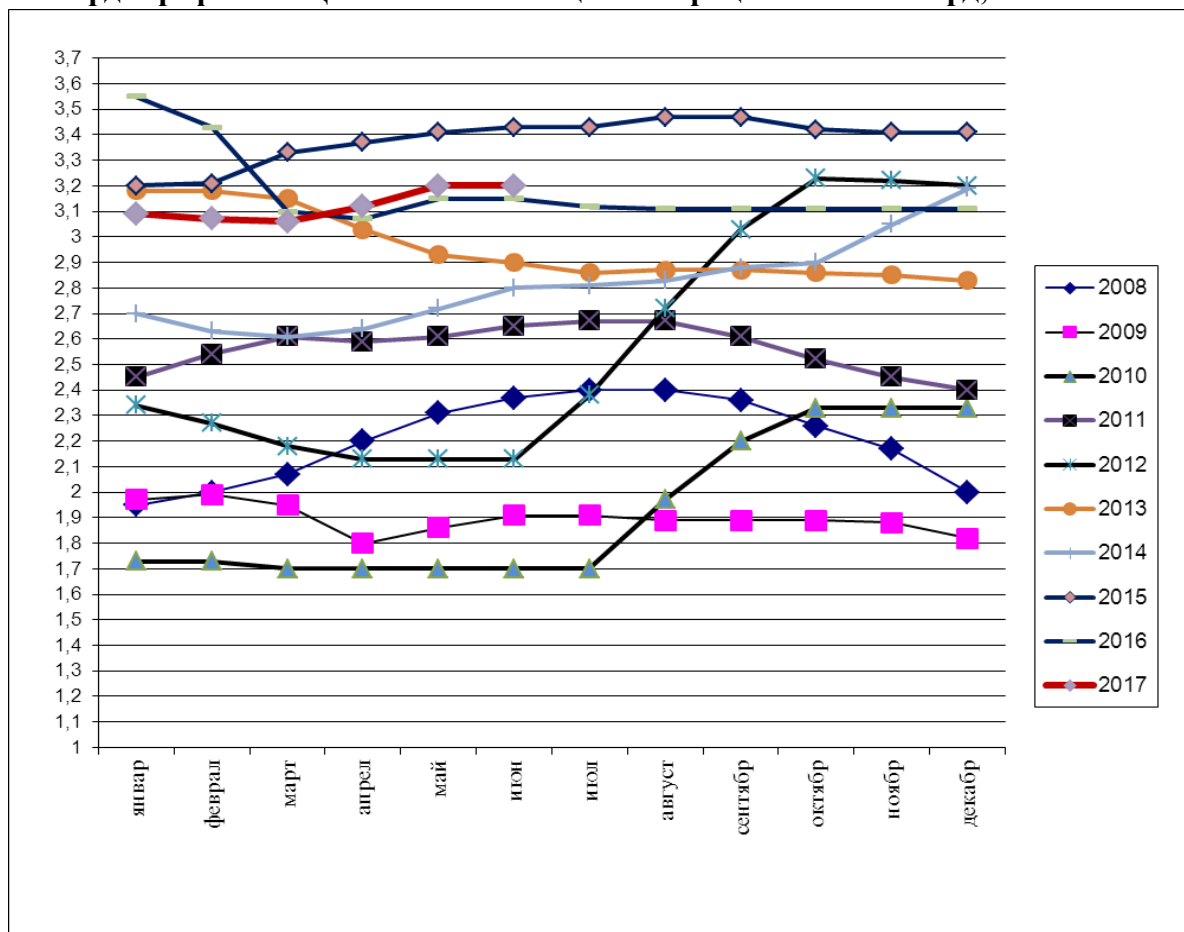
Графики 7: Ҳисоби миёнаи ҳармоҳаи нархи картошка, сомонӣ/ кг

Картошка. Нархи картошка вобаста ба тамоюлоти мавсим, ҳамчунин ба тамоюлоти талаботу пешниҳод алоқаманд аст. Нархи баланди мавсимӣ дар семоҳаи дуҷуми ҳар сол то ҳосили нави аввалин қайд карда мешавад. Дар моҳи март соли 2016 нархи 1 килограмм картошка 1,89 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2015 -ум 20,3 фоиз кам аст, дар моҳи июн бошад, 1 килограмм 1,64 сомониро ташкил кард. Дар моҳи сентябри соли 2016 нархи 1 килограмм картошка 1,87 сомониро ташкил дод, ки нисбат ба сентябри соли 2015-ум 3,0 фоиз паст аст. Дар моҳи декабр нархи 1 килограмм картошка 2,22 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2015-ум 31,4 фоиз зиёд аст.

Дар моҳи март соли 2017 нархи 1 килограмм картошка 3,87 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2016 -ум 2,0 баробар зиёд аст, дар моҳи июни соли 2017 нисбат ба моҳи июни соли 2016 -ум нархи 1 килограмм картошка зиёд шуда, 4,50 сомониро ташкил кард. (ниг. ба графики 7).

Орд. Графики 8: Ҳисоби миёнаи моҳонаи нархҳои чакана ба орд, сомонӣ /кг

Орд. Дар моҳи март соли 2016 нархи 1 килограмм орд 3,10 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2015 -ум 7,0 фоиз кам аст. Дар моҳи июни соли 2016 нисбат ба моҳи июни соли 2015 -ум нархи як килограмм орд 8,26 фоиз пастрфта, 3,15 сомониро ташкил дод. Аз моҳи сентябр то декабри соли 2016 - ум нархи орд бетағйир монда, 3,11 сомониро ташкил кард..

Дар моҳи март соли 2017 нархи 1 килограмм орд 3,06 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2016 -ум кам аст. Дар моҳи июни соли 2017 нархи 1 килограмм орд андаке зиёд шуд (то 15 фоиз), ки нисбат ба моҳи июни соли 2016-ум 3,20 сомониро ташкил дод. (ниг. ба графики 8).

3.2. Даромад ва харочот

Маълумотҳо дар бораи даромаду харочот аз тадқиқоти бучети хонаводаҳо гирифта шудаанд, аз 1 - уми январи соли 2009 сар карда, дар заминаи тадқиқоти ҳар семаҳои дар 3000 хонавода гузаронидашуда ва маълумотҳои соли 2008 бошанд, дар заминаи тадқиқоти ҳармоҳаи 925 хонавода гирифта шудаанд, ки аз фаслҳои зерин иборатанд: иттилооти демографӣ оид ба ҳаёти оила, манзил ва зерсохтор, ҳаҷми истеъмолот дар оила, аз он ҷумла истеҳсолоти мустақилона, фаъолияти иқтисодӣ дар соҳаҳои кишоварзӣ ва ғайрикишоварзӣ.

3.2.1. Даромад

Даромади пулии миёнаи ҳар нафар дар нимсолаи якуми соли 2017 нисбат ба нимсолаи якуми соли 2016 -ум 18,4 фоиз, даромади ҳақиқии пулӣ ба ҳар нафар ҳамагӣ 10,2 фоиз зиёд шуда, 316,47 сомони ро дар як моҳ ташкил дод (ниг. ба ҷадвали 9).

Ҷадвали 9: Нишондиҳандаҳои таъминот

	нимсолаи якуми с.2016	нимсолаи якуми с.2017
Даромади пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли (сомонӣ/моҳ)	267,38	316,47
Афзоиши даромадҳои ҳақиқӣ (ба ҳисоби фоиз)	99,1	110,2
Ҳисоби миёнаи музди номиналии меҳнат	931,30	1141,93
Афзоиши ҳақиқии музди меҳнат (ба ҳисоби фоиз)	98,8	114,2
Хароҷоти пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли (сомонӣ/моҳ)	254,52	302,75
Афзоиши ҳақиқии хароҷот (ба ҳисоби фоиз)	98,6	110,8

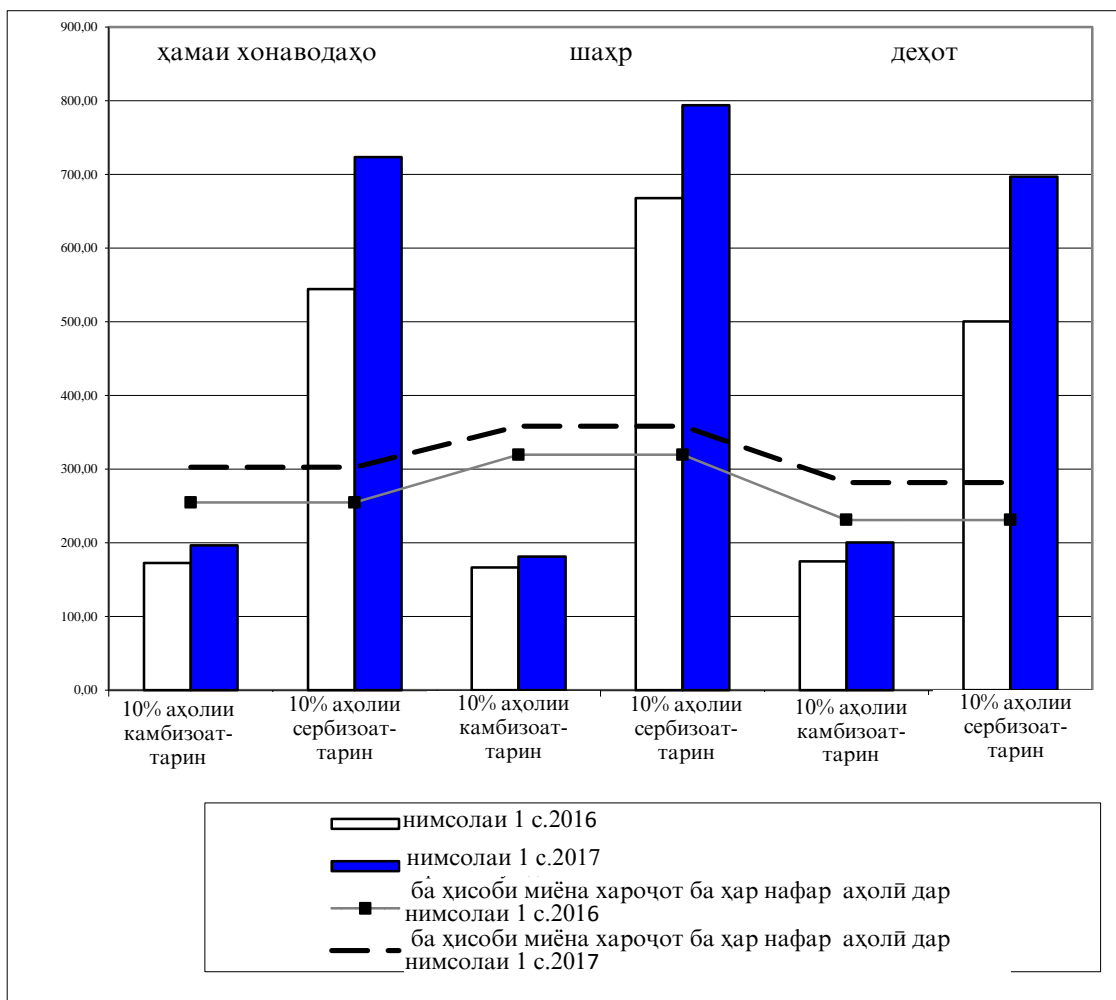
Манбаъ: Тадқиқоти буҷети хонаводаҳо ва маълумотҳои омори ҷорӣ

Манбаи муҳимтарини даромади пулии хонаводаҳо дар нимсолаи якуми соли 2017 мисли пештара даромади меҳнатӣ – 52,7 фоиз ва мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ – 6,2 фоиз мебошад. Дар нимсолаи якуми соли 2017 таносуби даромади миёнаи гуруҳҳои мухталифи дахфоизаи аҳоли 10,6 баробарро ташкил кардааст.

3.2.2. Хароҷот

Дар давраи ҳисобот таносуби хароҷоти миёнаи байни гуруҳҳои мухталифи дахфоизаи аҳоли 3,7 баробарро ташкил кард.

График 9. Суръати афзоиши хароҷот ба ҳар нафар аҳоли аз рӯи тақсими гурӯҳҳои дахфоизаи аҳоли, дар нимсолаи I солҳои 2016 – 2017

3.3. Камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Камбизоатӣ ва бо озуқаворӣ таъмин набудан бо ҳам зич алоқаманданд. Бо озуқаворӣ ва бо хӯрок таъмин набудан ба таври зайл тавсиф карда мешавад: «Одамон аз захираи кофии озуқаи бехавф ва серғизо, ки инкишофи мӯътадил, ҳаёти фаъол ва солихро таъмин менамояд, доимӣ ва мӯътамад баҳраманд нестанд. Ин вазъият дар натиҷаи ба андозаи кофӣ мавҷуд набудани озуқаворӣ, нокифоя будани қобилияти харидорӣ, тақсими нобаробар ё дар хонавода нобаробар ва ғайриқаноатбахш истеъмол шудани озуқаворӣ рӯй додана мумкин аст. Бо озуқаворӣ таъмин набудан, чандон баланд набудани сатҳи тандурустӣ ва бехдошт, таҷрибаи нодурусти нигоҳубин ва хӯрондан сабабҳои асосии сатҳи бади таъминот буда метавонад. Бо озуқаворӣ ба таври кофӣ таъмин набудан метавонад доимӣ, мавсимӣ ё муваққатӣ бошад.

3.3.1. Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонаводаҳое, ки беш аз нисфи даромади худро барои маҳсулоти хӯроқворӣ сарф менамоянд

Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонавода маънои чунин вазъиятро дорад: ба одамон озуқавориҳои хушсифату барои саломатӣ беҳавф, ки талаботи ба гизодошташонро қонеъ мекарда бошад ва барои ҳаёти фаъолонаю солимашон зарур мебошад, доимо аз ҷиҳати миқдори маҳсулот, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ ба миқдори кофӣ дастрас нест.

Дар нимсолаи якуми соли 2017 нисбат ба нимсолаи якуми соли 2016 ҳиссаи харочот ба озуқаворӣ дар шаҳрҷойҳо 0,7 банди фоиз кам шуда, дар деҳот 2,6 банди фоиз кам шудааст. Дар хонаводаҳое, ки 3 ва ё бештар фарзанд доранд, ҳиссаи харочоти истеъмолот ба маҳсулоти хӯроқворӣ 0,4 банди фоиз зиёд, дар нафақахӯрон – 10,1 банди фоиз зиёд шудааст (ниг. ҷадвали 10).

Ҷадвали 10: Ҳиссаи харочоти истеъмолии хонаводаҳо барои маҳсулоти хӯроқворӣ

(ба ҳисоби фоиз)

	нимсолаи I с.2016	нимсолаи I с.2017
Ҷумҳурии Тоҷикистон	58,1	56,1
аз он ҷумла:		
аҳолии шаҳр	56,1	55,4
аҳолии деҳот	59,1	56,5
Минтақаҳо		
ш. Душанбе	54,7	60,0
ВМКБ	60,8	60,2
Вилояти Суғд	51,5	47,6
Вилояти Хатлон	61,7	63,7
НТҶ	63,7	63,6
Гурӯҳҳои камбизоатгарин		
Хонаводаҳое, ки 3 ва бештар фарзанд доранд	58,0	58,4
Нафақахӯрон	56,1	66,2

Дар замимаи 5 нисбати харочот, даромадҳо ва дахфоизаҳо (детсилияҳо) иттилооти муфассал оварда шудааст.

ФАСЛИ IV. ИСТЕЪМОЛОТ ВА ҲАЗМКУНӢ

Истеъмоли озуқаворӣ ба интиҳоб, таркиб, тайёр ва тақсим кардани озуқаворӣ дар оила мансуб аст. Ҳазмкунӣ қобилияти хӯроқро қабул карда, ба қувва табдил додани организми инсон мебошад. Барои истеъмоли озуқаворӣ парҳезгории дахлдорро доништан ва дар оила озуқавориро тақсим карда тавоништан зарур аст. Барои он, ки организм хӯроқро ҳазм карда тавонад, на танҳо вояи хӯроқи хушсифат, балки муҳити барои саломатии инсон форам, инчунин барои нӯшидани об созгор, аз хизмати асосии тиббӣ баҳраманд будан, хӯроқ пухта тавоништан ва усулҳои нигоҳдории озуқавориро доништан лозим аст. Нишондиҳандаи ниҳоии бехатарии озуқаворӣ вазъи таомхӯриши аҳолии мебошад.

4.1. Озуқаворӣ истеъмоли кардани аҳоли

Яке аз тарзҳои ошкоркунии ҳисоби истеъмоли килокалория бо озуқаворӣ ва хӯроки мукамал таъмин набудани як аъзои хонавода дар як рӯз мебошад.

Дар соли 2016 истеъмоли килокалория ба як нафар узви хонавода 2390,40 килокалорияро нисбат ба 2378,3 киллокалорияи соли 2015 дар як шабонарӯз ташкил кард, ки аз меъери тавсиякардаи Ташкилоти Умумичаҳонии Тандурустӣ (ТУТ) (дар як рӯз 2100 килокалория) андаке зиёд аст.

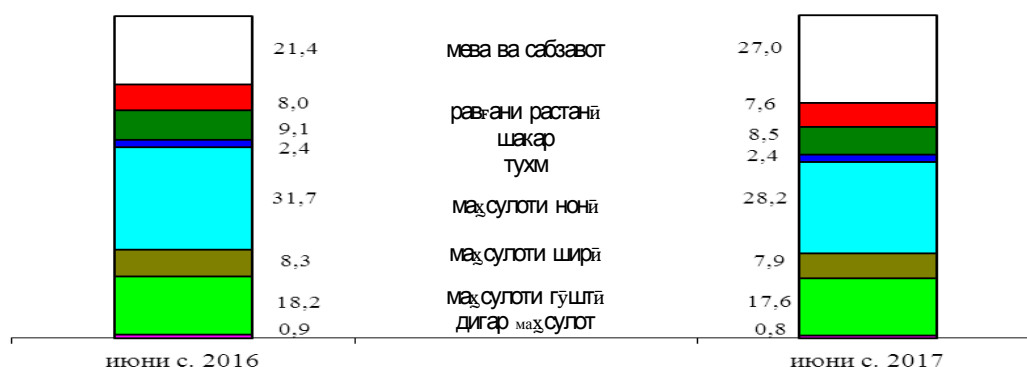
Дар нимсолаи 1 соли 2017 истеъмоли килокалория ба як нафар узви хонавода 2517,36 килокалорияро нисбат ба 2390,4 киллокалорияи нимсолаи 1 соли 2016 дар як шабонарӯз ташкил кард.

Дар нимсолаи 1 соли 2017 истеъмоли нон ва маҳсулоти нонӣ 77,6 килограмро ташкил медиҳад, ки ба ҳисоби миёна истеъмолот ба як нафар узви хонавода барои ҳамаи минтақаҳои ҷумҳурӣ хос аст.

Умуман дар ҷумҳурӣ дар нимсолаи 1 соли 2017 истеъмоли картошка ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли 18,7 кг, сабзавоту полизӣ 51,7 кг, шир ва маҳсулоти ширӣ 38,5 кг, гӯшт ва маҳсулоти гӯшти 6,8 кг, рағани растанӣ 8,8 кг, тухм 40 дона, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 7,1 кг, мевачот 11,1 кг-ро ташкил кардааст. Таносуби бештари хароҷоти хонаводаҳо ба хариди маҳсулоти хӯрокворӣ ба маҳсулоти нонӣ 30,6 фоиз рост меояд.

Дар айни замон, қайд кардан зарур аст, ки истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ дар гурӯҳҳои даҳфоиза нобаробар аст. Масалан, истеъмоли картошка дар нимсолаи 1 соли 2017 ба ҳисоби миёна ба як узви хонаводаи 10 фоизаи гуруҳи аҳолии бештар таъмин, нисбат ба 10 фоизаи гуруҳи камтаъмини аҳоли 1,2 баробар зиёд буд, мутобиқан, истеъмоли гӯшт ва маҳсулоти гӯшти 2,7 баробар, тухм 2,5 баробар, мевачот 2,5 баробарро ташкил додааст.

Графики 10. Сохтори арзиши маҷмӯи маҳсулоти хӯрокворӣ дар моҳи июни солҳои 2016-2017 (дар охири моҳ, ба ҳисоби фоиз, ба як нафар)

Дар бораи истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли дар хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар замимаи 8 маълумоти муфассал оварда шудааст.

Ҷадвали 11: Таркиби моддаҳои ғизобаҳши маҳсулоти истеъмолшуда дар як шабонарӯз (бе пиво ва вино)

	Ба як узви хонавода дар як шабонарӯз	аз он ҷумла:		Ба як узви хонавода дар як шабонарӯз	аз он ҷумла:	
		дар шаҳрҳо	дар деҳот		дар шаҳрҳо	дар деҳот
	нимсолаи I с.2016			нимсолаи I с.2017		
сафеда, грамм	52,90	49,34	54,24	55,19	53,28	55,79
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, грамм	10,91	9,27	11,52	11,23	10,25	11,56
равған, грамм	61,87	59,92	62,65	65,33	65,05	65,33
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, грамм	15,32	14,44	15,65	15,37	15,40	15,34
Карбогидридҳо, грамм	362,95	338,65	372,11	382,23	372,49	385,12
Калориянокии маҳсулоти истеъмолшуда, к/кал	2390,40	2270,41	2436,44	2517,36	2485,57	2524,69
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, к/кал	254,41	213,90	269,26	255,07	229,84	263,81

4.2. Нишондиҳандаҳои бехатарии озуқаворӣ, ки ба даромадҳои аҳоли вобаста нестанд

4.2.1. Беморӣ

Ҷадвали 12: Бемории аҳоли аз касалиҳои сирояткунандаи

(ҳодиса)

Бемориҳои сирояткунанда ба қайд гирифта шудаанд	2016		2017	
	семоҳаи I	семоҳаи II	семоҳаи I	семоҳаи II
Ҳамагӣ	7224	13777	8517	13619
Бемории сирояткунандаи шадиди рӯда	1889	9079	2653	8907
<i>аз он ҷумла:</i>				
исҳоли хунини бактериалӣ	43	154	38	72
арақаи шикампеч (домана)	3	17	2	12
Гепатитҳои шадиди вирусӣ	1819	1001	1700	480
Касалии сил	909	1322	1091	1381
Брутселлёз	150	327	185	393
Касалиҳои паразитарӣ	8700	13542	8759	11609

Дар семоҳаи дуҷуми соли 2017 нисбат ба семоҳаи дуҷуми соли 2016 камшавии ба бемориҳои сирояткунанда гирифтдор шудани аҳоли 1,1 фоиз ба қайд гирифта шудааст. Касалиҳои сирояткунандаи шадиди рӯда 65,4 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаро ташкил медиҳанд ва 1,9 фоиз кам шудаанд.

Нисбат ба семоҳаи дуҷуми соли 2016 камшавии касалиҳои шадиди сирояткунандаи арақаи шикампеч (домана) 29,4 баробар (аз 17 то 12 ҳодиса), касалиҳои паразитарӣ 14,3 фоиз ба қайд гирифта шудааст. Касалиҳои гепатитҳои шадиди вирусӣ 2,1 баробар кам шуда, 3,5 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаро ташкил дод.

Нисбат ба семоҳаи дуҷуми соли 2016 касалиҳои исҳоли хунини бактериалӣ 2,1 баробар кам шудааст. Нисбат ба семоҳаи дуҷуми соли 2016 касалиҳои сил 4,5 фоиз ва касалиҳои бруцеллёз 20,0 фоиз зиёд шудааст.

**Чадвали 13: Ба касалиҳои сирояткунанда гирифта шудани
кӯдакони 0-14 сола**

(ҳодиса)

Бемориҳои сирояткунанда ба қайд гирифта шудаанд	2016		2017	
	семоҳаи I	семоҳаи II	семоҳаи I	семоҳаи II
Ҳамагӣ	4711	9524	5443	9437
Бемории сирояткунандаи шадиди рӯда	1290	7161	2010	7304
<i>аз он ҷумла:</i>				
исҳоли хунини бактериалӣ	14	74	19	35
арақаи шикампеч (домана)	0	0	2	1
Гепатитҳои шадиди вирусӣ	1561	825	1495	341
Касалии сил	51	78	44	75
Брутселлэз	18	33	22	40
Касалиҳои паразитарӣ	1687	3124	3327	7184

Дар семоҳаи дууми соли 2017 нисбат ба семоҳаи дууми соли 2016 камшавии касалиҳои шадиди сирояткунанда дар кӯдакони 0 - 14 сола 0,9 фоиз ба қайд гирифта шудааст. Таносуби касалиҳои сирояткунанда дар кӯдакони 0 - 14 сола 69,3 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаи аҳолиро ташкил медиҳад. Касалиҳои шадиди сирояткунандаи рӯда 77,4 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаро дар кӯдакони 0-14 сола ташкил медиҳанд ва нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 2,0 фоиз зиёд шудаанд.

Дар давраи ҳисобот нишондиҳандаҳои ба қайдгирии бемориҳои гепатитҳои шадиди вирусӣ 2,4 баробар кам ва касалиҳои паразитарӣ 2,3 баробар дар кӯдакони 0 - 14 сола зиёд шудаанд.

Зимнан, нисбат ба ҳамин давраи соли 2016 камшавии бақайдгирии касалиҳои сил 3,8 фоиз, исҳоли хунини бактериалӣ 2,1 баробар ва зиёдшавии касалиҳои брутселлэз 21,2 фоиз ба қайд гирифта шудааст.

4.2.2. Таваллуд, фавт, афзоиши табиӣ

Дар моҳҳои январ - июни соли 2017 мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) – 106,5 ҳазор³ кӯдакони навзоди дар муҳлатҳои дар асоси қонун муайян кардашуда (бе назардошти сабти барқароркунии таваллудҳои солҳои пешин) ва 17,2 ҳазор шахсони фавтида, аз он ҷумла 1,0 ҳазор кӯдакони синни то 1 сола фавтидаро ба қайд гирифтаанд.

Коэффитсиенти умумии таваллуд ва коэффитсиенти умумии фавт аз рӯи баҳои пешакӣ мутаносибан ба 1000 нафар аҳоли 24,4 ва 3,9 нафар рост омадааст.

Ҷадвали 14: Бақайдгирии таваллуд ва фавт дар мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) дар солҳои 2016-2017

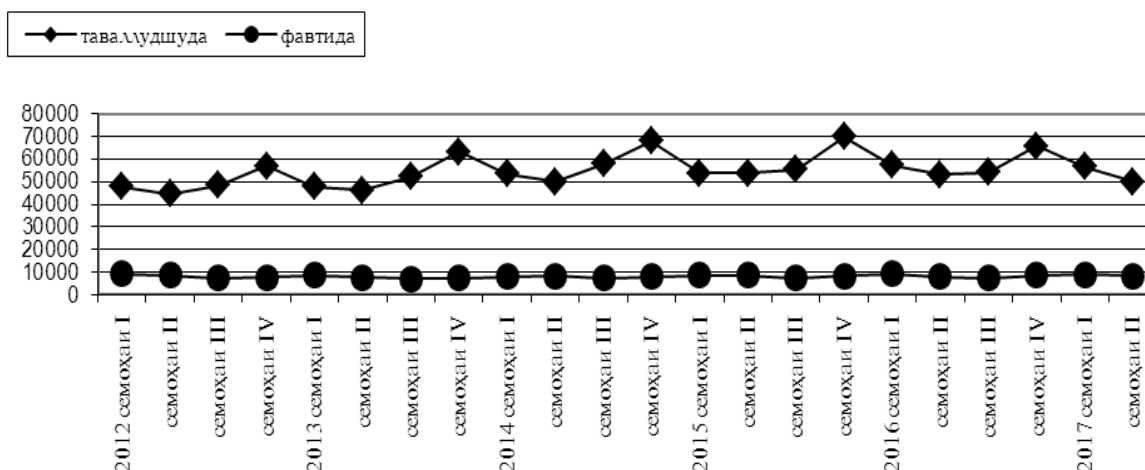
	<i>шумораи таваллуди ба қайд гирифташуда, ҳамагӣ дар муҳлати дар асоси қонун муайян шуда</i>		<i>шумораи шахсони фавтидаи ба қайд гирифташуда</i>		<i>афзоиши табиӣ аҳоли</i>	
	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамаи давраи соли гузашта</i>	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамаи давраи соли гузашта</i>	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамаи давраи соли гузашта</i>
соли 2016						
семоҳаи 1	57237	106,3	9087	104,2	48150	106,7
семоҳаи 2	53207	99,0	8047	93,4	45160	100,1
семоҳаи 3	54217	97,8	7403	101,3	46814	97,3
семоҳаи 4	65659	93,9	8496	103,2	57163	92,7
дар як сол	230320	98,9	33033	100,5	197287	98,6
соли 2017						
семоҳаи 1	56487	98,7	9063	99,7	47424	98,5
семоҳаи 2	50051	94,1	8177	101,6	41874	92,7

³ Мувофиқи методологияи баҳисобгирии шумораи аҳоли ва дигар нишондиҳандаҳои демографӣ, таваллудҳои бақайдгирифташудаи дар давоми соли тақвимӣ ба инобат гирифта мешавад

Графики 11.

Бақайдгирии таваллуд ва шахсони фавтида дар мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) дар солҳои 2012-2017

Дар моҳҳои январ - июни соли 2017 дар муқоиса нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 3,5 фоиз (3,9 ҳазор нафар) камшавии бақайдгирии таваллуд мушоҳида карда шудааст. Дар шаҳри Душанбе камшавии бақайдгирии таваллуд 3,3 фоиз (7,4 ҳазор нафар), дар НТҚ 2,0 фоиз (27,3 ҳазор нафар), дар ВМКБ 6,6 фоиз (2,3 ҳазор кӯдаки навозод), дар вилояти Суғд 6,3 фоиз (27,0 ҳазор кӯдаки навозод), дар вилояти Хатлон бошад 2,5 фоиз (42,5 ҳазор нафар) –ро ташкил додааст.

Ҷадвали 15: Шумораи таваллуд, фавт ва афзоиши табиӣ аҳоли дар моҳҳои январ - июни солҳои 2016-2017

	шумораи таваллудҳои ба қайд гирифташудаи дар мӯҳлати дар асоси қонун муайян шуда		шумораи шахсони фавтида		афзоиши табиӣ аҳоли	
	с.2016	с.2017	с.2016	с.2017	с.2016	с.2017
Ҷумҳурӣ	110444	106538	17134	17240	93310	89298
аз он ҷумла:						
ВМКБ	2478	2315	550	557	1928	1758
Вилояти Суғд	28798	26983	5774	5865	23024	21118
Вилояти Хатлон	43646	42541	5904	5754	37742	36787
ш. Душанбе	7623	7368	1329	1371	6294	5997
НТҚ	27899	27331	3577	3693	24322	23638
	ба ҳар 1000 нафар, аҳоли					
Ҷумҳурӣ	25,7	24,4	4,0	3,9	21,7	20,5
ВМКБ	22,8	21,1	5,1	5,1	17,7	16,1
Вилояти Суғд	22,9	21,1	4,6	4,6	18,3	16,5
Вилояти Хатлон	28,5	27,2	3,8	3,7	24,6	23,5
ш. Душанбе	19,0	18,2	3,3	3,4	15,7	14,8
НТҚ	28,1	27,0	3,6	3,6	24,5	23,4

Бақайдгирии шахсони ғавтида дар моҳҳои январ - июни соли 2017-ум нисбат ба ҳамин давраи соли 2017-ум 0,6 ғоиз зиёд шуда, 17,2 ҳазор нафарро ташкил дод. Дар ВМКБ бақайдгирии шахсони ғавтида – 1,3 ғоиз зиёд шуда, 557 ғавтро ташкил додааст, дар вилояти Суғд – 1,6 ғоиз (5,9 ҳазор ғавт), дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ– 3,2 ғоиз (3,7 ҳазор ғавт) ва дар шаҳри Душанбе 3,2 ғоиз (1,4 ҳазор ғавт). Дар вилояти Хатлон бошад, ба қайдгирии ғавт – 2,5 ғоиз кам шуда 5,8 ҳазор нафарро ташкил намуд.

Афзоиши табиӣ аҳоли аз рӯи маълумоти пешакӣ дар моҳҳои январ - июни соли 2017-ум нисбат ба ҳамин давраи соли 2016-ум ба андозаи 4,3 ғоиз кам шуда, 89,3 ҳазор нафар, ё ба 1000 нафар аҳоли 20,5 нафар рост омадааст.

Ҷадвали 16: Шумораи аҳоли

Бо назардошти шумораи таваллудшудагон, ғавтидагон ва муҳоҷират шумораи аҳоли (аз рӯи ҳисобҳои пешакӣ) то 1-уми июли соли 2017 ташкил дод:

	<i>шумораи аҳоли то 1.07. с. 2017-ум, ҳазор нафар</i>	<i>нисбат ба ҳамин давраи соли 2016 (бо ғоиз)</i>
Ҷумҳури Тоҷикистон	8829,3	102,2
аз он ҷумла:		
ВМКБ	221,5	101,2
Вилояти Суғд	2580,8	101,9
Вилояти Хатлон	3160,4	102,5
ш. Душанбе	820,6	101,6
НТҚ	2046,0	102,4

МЕТОДОЛОГИЯ

1. Методологияи таҳлили бехатарии озуқаворӣ

«Бехатарии озуқаворӣ ва ғизо ҳамон вақт таъмин ҳисобида мешаванд, ки агар озуқаворӣ мувофиқ (аз нуқтаи назари миқдор, сифат, бехатар будан, аз ҷиҳати иҷтимоию фарҳангӣ маъқул), *мавҷуд* ва *дастрас* бошад ва ҳамаи шахсон *ҳамавақт* барои таъмини ҳаёти ғаёол ва солим чунин озуқавориро қаноатмандона *истеъмол ва ҳазм* кунанд».

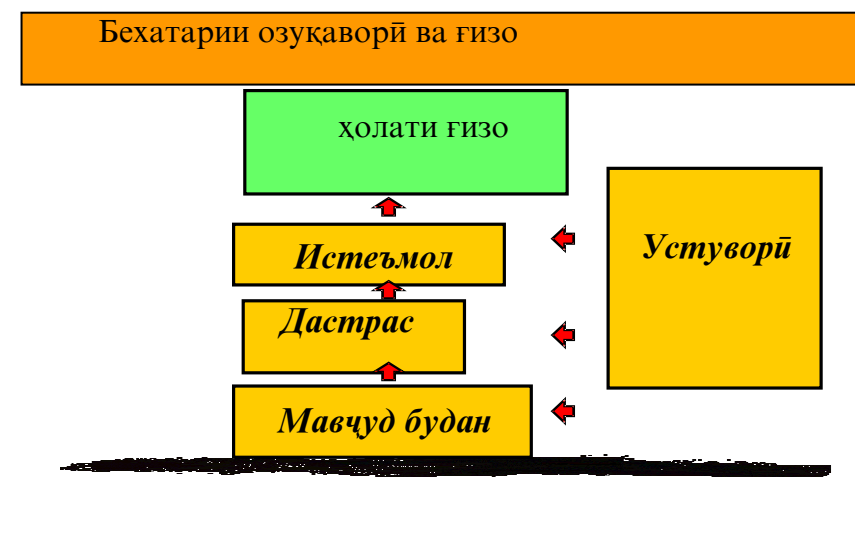
Мавҷуд будан: бехатар ва кофӣ будани озуқаворӣ аз ҷиҳати миқдор ва сифат

Дастрас будан: ҳамаи хонаводаҳо ва ҳамаи аъзои онҳо барои харидории миқдори зарурии озуқаворӣ (аз ҳисоби истеҳсолот, харид ва ёрӣ) ба қадри кофӣ захира доранд;

Истеъмолот ва ҳазм: дониستاني ҳолати саломатӣ ва шароити тозагӣ (санитарӣ) барои он зарур аст, ки организми инсон озуқавориро истеъмол ва ҳазм карда тавонад.

Устуворӣ доимо мавҷуд ва дастрас будани ғизо, истеъмол ва ҳазм кардани хӯроқворӣ мебошад. Агар озуқаворӣ мунтазам дастрас набошад, баъзе шахсон аз норасоии доимӣ ё муваққатии озуқаворӣ азият мекашанд.

Барои фаҳмо шудан, ҳамаи чор ҷиҳати бехатарии озуқаворӣ ва ғизо дар расми зер оварда шудааст:

Барои хонаводаҳо ва шахсони ҷудогона, ки дар ҷамъият зиндагӣ мекунанд, барои таъмини бехатарии озуқаворӣ мавҷуд будани ҷор самт зарур аст. Ин самтҳо бояд яқбора дар ҳамаи сатҳи хонавода ва шахрванди ҷудогона (**сатҳи хурд**) то сатҳи ҷамоат (шаҳрак, ноҳия, вилоят), ки онҳо ба **сатҳи миёна дохил** мебошанд, то сатҳи миллий ё умумиҷаҳонӣ яъне, **сатҳи калон**, таъмин бошанд.

Барои мақсадҳои мониторинги бехатарии озуқаворӣ нишондиҳандаи хеле муҳимро (мувофиқ) интихоб намудан ва онро мунтазам ҷен кардан зарур аст.

Усули тартиб додани тарози (баланси) озуқаворӣ аз рӯи намудҳои хӯрокворӣ (асосӣ):

Тарози (баланси) озуқаворӣ аз рӯи маҳсулоти заминавии хӯрокворӣ, асосӣ тартиб дода шудааст.

Ҳангоми тартиб додани тарози озуқаворӣ нишондиҳандаи маҳсулоти захира аз тарози соли гузашта гирифта шудааст, яъне захираи охири соли гузашта, захираи то 1 январи соли ҷорӣ шуда метавонад. Оид ба воридоту содироти маҳсулот маълумотҳои расмӣ, аз рӯи истеҳсолот - маълумотҳои таъҷилий (пешакӣ) истифода бурда шудаанд.

Бо назардошти масоҳати киштшуда бо зироатҳои кишоварзӣ ва бо истифодаи масрафи аслии 1 гектар кишт, хароҷоти тухмӣ муайян карда шудааст. Ҳисобу китоб талофот дар асоси меъёрҳои муқарраршудаи расмӣ амалӣ карда мешавад.

Барои муайян намудани сарфи тухм барои ҷӯчабарорӣ, миқдори аслии ҷӯчаҳо ва маводи меъёрӣ оид ба ҷӯчабарорӣ аз шумораи тухми гузошташуда ба ҳисоб гирифта шудаанд.

Озуқаворӣ, ки аҳолии истеъмом мекунад, инчунин хароҷоти хӯроки ҷорво дар асоси маълумотҳои тадқиқоти бучети 3000 хонавода ҳисоб карда шудааст. Дар мавриди ҳисоби истеъмоли гӯшт аз тарафи аҳолии низ миқдори гӯште, ки барои риояи анъанаҳои миллий (дар вақти маросимҳои дафн, тӯй, маросимҳои динӣ-идҳӣ мазҳабӣ, миллий ва ғайра) сарф карда шудаанд, ба назар гирифта шудааст.

Тафсирот

Шаҳсони 16-сола ва калонсолтар, ки дар давраи тадқиқот (таҳлилшаванда) машғулият (машғулияти даромаднок) надоштанд; дар ҷустуҷӯи кор буданд, яъне ба Хадамоти давлатии шугли аҳолии мурочиат кардаанд, ё дигар усули корёбиро истифода бурдаанд; тайёр буданд ба кор шурӯъ кунанд, **бекор** ҳисобида мешаванд.

Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ (ММД) - нишондиҳандаи маҷмӯи фаъолияти иқтисодии мамлакат мебошад. ММД бо нархҳои асосию бозорӣ (ММД-и номиналӣ) ва бо нархҳои муқоисавӣ (ММД ҳақиқӣ) ҳисоб карда мешавад.

Индекси нархҳои истеъмолии молҳо ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳолии (ИНИ) тағйироти сатҳи умумии нархи молҳо ва хизматрасониро тавсиф мекунад. Индекс ченаки арзиши маҷмӯи ҳақиқии молҳо ва хизматрасонӣ дар давраи ҷорӣ нисбат ба арзиши он дар давраи асосӣ мебошад.

Музди миёнаи меҳнати номиналии ҳармоҳа бо роҳи тақсимкунии фонди аслии ҳисоб кардашудаи музди меҳнати кормандони ҳайати рӯйхат ва дучоякорон ба шуморае, ки барои ҳисоб кардани музди миёнаи кор қабул шудааст ва ба шумораи моҳҳои давраи ҳисобот қабул шудааст, ҳисоб карда мешавад.

Калориянокии хӯрок ба ҳар нафар аҳоли дар як шабонарӯз. Ғизонокии озукаи истеъмолкардаи ҳар нафар узви хонавода, инчунин таркибҳои кимиёвии он (сафедаҳою равған) мебошад.

Сатҳи бекории расмӣ аз рӯи таносуби шумораи бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда ва шумораи аҳолии дар иқтисодиёт ғайб, ба ҳисоби фоиз ҳисоб карда мешавад.

Ихтисораҳои истифодашуда:

ММД	Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ
НТЧ	Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ
ВМКБ	Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон
ИНИ	Индекси нархҳои истеъмоли
МРҲ	Мақсадҳои Рушди Ҳазорсола

Замимаи 1. Маълумоти мухтасари шароити обу ҳаво дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нимсолаи соли 2017

Шарҳи метеорологӣ

Апрел. Моҳи апрел давраи гузариш, бо сабаби зиёд ворид гардидани нури бошиддати офтоб ҳарорати ҳаво баланд мегардад. Моҳи апрели соли 2017 дар ҷумҳурӣ ҳавои гарми мӯътадил ба қайд гирифта шуд.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво мувофиқи меъёр, дар баъзе ноҳияҳо ба $1C^0$ ва дар ВМКБ ба $2C^0$ пасттар аз меъёрииклимӣ буд. Дар ноҳияҳои доманакӯҳ $12-17C^0$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ $3-11C^0$ гарм, (Дарвоз $13C^0$ гарм) дар шарқи ВМКБ $-3-6C^0$ хунукӣ ба қайд гирифта шуда буд.

Аз ҳама бештар ҳавои салқин рӯзҳои 3-6 апрел ба қайд гирифта шуд. Дар водихо ҳарорати рӯзонаи ҳаво $7-13C^0$ гарм, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво дар водихо аз меъёри иқлимӣ паст то ба $4-9C^0$ ба қайд гирифта шуд.

Шаби 4 ба 5 апрели соли 2017 ба ҳудуди ҷумҳурии Тоҷикистон массаи ҳавои арктикӣ аз ноҳияҳои Урал ва Сибири ғарбӣ бо ҳарорати хело паст аз $-1C^0$ то ба $-4C^0$ сардӣ ворид гашт. Пастшавии ҳарорати ҳавошабона то $-1,6C^0$ хунук, миқдори боришот 16 мм, баландии барф то 1 см-ро ташкил дод. Чунин вазъияти обу ҳавотайи 20 соли охир дар ҷумҳурӣ ба қайд гирифта нашуда буд.

5 апрели соли 1994 бориши барфи охир дар ноҳияҳо ба қайдгирифта шуда буд. Баландии барф дар ин рӯз дар водихо аз 5 то 15 см - ро ташкил дод (ш.Душанбе 15 см), миқдори боришот дар шаҳри Душанбе 48 мм.

5 апрели соли 1967 шабона ҳарорати ҳаво то ба $-2C^0$ хунук, барф бобаландии 7 см борида буд.

Ҳавои гарм дар водихои Хатлон ва НТҶ дар давраи аз 12, 14-20, 24-26 апрел, ҳарорати баландтарини ҳаво бошад дар водихо то ба $27-34C^0$ гарм, дар водихои вилояти Суғд 20, 24-26 апрел ҳарорати баландтарини ҳаво то $27-31C^0$, ҳарорати шабона рӯзии ҳаво дар ҳамаҷо аз меъёри миёнаи иқлимӣ баландтар ба $4-5C^0$ мушоҳида карда шуд.

Дар қисми зиёди ҷумҳурӣ муддати аз 8 то 14 рӯз боронҳои шиддатнок борид.

Миқдори боришоти моҳона дар бисёри ноҳияҳо ҳудуди меъёр, дар баъзе маҳалҳо аз меъёр зиёд. Вилояти Хатлон (89-203 фоиз), НТҶ (41-127 фоиз), вилояти Суғд (50-226 фоиз) ва дар ВМКБ (132-234 фоиз) -ро ташкил дод.

Май. Дар ҷумҳурӣ моҳи май ҳарорати ҳаво нисбатан гарм тавсиф карда шуд. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво аз меъёр то $2+3C^0$ баланд буда, ҳарорати миёнаи бисёрсола дар водихои ноҳияҳои доманакӯҳ $16+26C^0$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ $10+18C^0$ гарм, (Дарвоз $+20C^0$ гарм), дар баландкӯҳҳои ВМКБ $4+7C^0$ гармиро ташкил дод.

Ҳарорати ҳаво дар даҳрузаи дуюм ва сеюми моҳи май хело гарм буд, хангоми дар водихо ҳарорати баландтарини ҳаво то $33+39C^0$ баланд шудан, дар баъзе ноҳияҳои ҷанубӣ то $40+41C^0$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ то $23+30C^0$ гарм, (Дарвоз

20С⁰гарм) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳ 13-19С⁰ гармиро ташкил дод. Ҳарорати миёнаи шабонарӯзи аз меъёрба 3-6С⁰ гармӣ баланд шуд.

Дар муқоиса ҳавои ҷумҳури аз ҳама бештар ҳавои салқин дар даҳрӯзаи аввали моҳи май ва пастшавии кӯтоҳ муддати ҳарорати ҳаво дар рӯзҳои 18-20 ва 30-31-уми майро дар бар гирифт. Дар ин давра дар водихо ҳарорати рӯзонаи ҳаво 22+32С⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ то 12-23С⁰ гармиро ташкил дод.

Дар водихо боридани боришот бошиддатнокии гуногун дар давоми 3-6 рӯз ва дар ноҳияҳои кӯҳӣ 6-11 рӯзро дар бар гирифташуд. 18 ва 30 май дар баъзе ноҳияҳои кӯҳии НТҶ боридани борони пуршиддати кӯтоҳ муддат, раъдубарқ ва чола ба қайд гирифта шуд. Ҳангоми боридани боришот дар баъзе ноҳияҳои кӯҳӣ шиддатнокии шамол то 17-22м/с мушоҳида карда шуд.

18 май дар Рашт рӯзона 18 мм (15 соат), дар Дарбанд 19 мм, дар Бустонод 50 мм ва дар Тавилдара 24 мм борида буд.

30 май дар Рашт рӯзона 23 мм борида (15 соат) буд. 16, 18, 23, 30-31 май дар баъзе ноҳияҳои вилояти Хатлон ва НТҶ чангу ғубор, 31 май дар баъзе ноҳияҳои ВМКБ чангу ғубор бақайд гирифта шуд. Миқдори боришоти моҳона аз меъёр паст буда, дар вилояти Хатлон (12-73 фоиз), вилояти Суғд (51-115 фоиз), дар НТҶ (17-90 фоиз) дар ғарби ВМКБ (53-119 фоиз) ва дар шарқи ВМКБ (25-71 фоиз) аз меъёрро дар бар гирифта буд.

Июн. Дар ҷумҳури моҳи июн ҳавои мӯътадил тавсиф карда шуд. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар қисми зиёди ноҳияҳо аз меъёр то 1+2С⁰ баланд буда, дар баъзе ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳӣ дар ҳади меъёр (танҳодар Дарвоз аз меъёр +1С⁰ поён) ва дар водихо ноҳияҳо 28+30С⁰ гарм, дар ноҳияҳои доманакӯҳ 23+25С⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 17+22С⁰ гарм (дар Дарвоз то +24С⁰ гарм), дар баландкӯҳҳо 8+11С⁰ гармиро ташкил доданд.

Дар давоми моҳ ҳаво нисбатан гарм мушоҳида карда шуд. Ҳавои гармии аз ҳад зиёд дар ҷумҳури рӯзҳои 3,16-23 ва 28-30 июн ҳангоми ҳарорати баландтарини ҳаво баланд шудан дар қисмати зиёди водихо ноҳияҳо то 38+41С⁰ гарм, дар баъзе ноҳияҳои ҷанубӣ то 42+44С⁰ гармӣ мушоҳида карда шуд. Дар баъзе ноҳияҳои кӯҳӣ ҳарорати баландтарини ҳаво дар ҳамин давра то 27+34С⁰ гарм баланд шуда, дар Дарвоз то +36С⁰ гармӣ мушоҳида карда шуд. Ҳарорати миёнаи шабона рӯзи ҳаво дар ҳамин давра аз нишон доди ҳарорати миёнаи бисёрсола ба 3+5С⁰ гармӣ баланд мебошад.

Пастшавии кӯтоҳмуддати ҳарорати ҳаво дар санаҳои 4, 6, 9, 26-28 июн ҳангоме, ки ҳарорати баландтарини ҳаво дар водихо дар ҳамин давра баланд нашуда, ба 29+34С⁰ гармӣ мушоҳида карда шуд. Дар ноҳияҳои кӯҳии НТҶ ва вилояти Суғд дар давраи 4, 6, 27 июн ҳангоме, ки ҳарорати баландтарини ҳаво баланд нашуда, ба 14+19С⁰ гармӣ баробар шуд. Ҳарорати миёнаи шабонарӯзи ҳаво дар ҳамин давра аз нишондоди миёнаи бисёрсола ба 1+3С⁰ гармӣ паст шуда буд.

Боришоти кӯтоҳмуддат, кам-кам бо раъду барқ тавсиф карда шуд. Ҳангоми ба амал омадани раъду барқ, вазидани шиддатнокии шамоли шарқӣ то 15-20м/с

мушоҳида карда шуд. Миқдори боришоти моҳона дар қисмати зиёди ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёр паст ва дар баъзе ҳолатҳо наздик ба меъёр шуда, танҳо дар баъзе ноҳияҳои ВМКБ аз меъёр баланд шуда, ташкил доданд: дар вилояти Суғд 13-59 фоиз (Деҳавз 126 фоиз), дар вилояти Хатлон 0-96 фоиз (Исанбой 121 фоиз), дар НТЧ 69-119 фоиз дар нишебиҳои ҷанубӣ қаторкӯҳҳои Ҳисор 41-77 фоиз, дар ВМКБ 6-40 фоиз ва дар баъзе ҳолатҳо 133-200 фоиз меъёрро ташкил доданд.

Боришот бо боридаи шиддатнокии гуногун дар давоми 2-8 рӯз дар водиҳои ноҳияҳои доманакӯҳ (меъёр 1-5 рӯз) дар ноҳияҳои кӯҳӣ 8-12 рӯз (меъёр 7-12 рӯз) ташкил дод.

Боридаи боронҳои пуршиддат бо раъду барқ дар 6, 25 ва 30 июн боридаи шиддатнокии аз ҳад зиёди борон 25 июн дар Дарбанд дар давоми 12 соат 23 мм (меъёри моҳона 31 мм), Рашт 20 мм, Бустонобод 17 мм мушоҳида карда шуд. Рӯзи 30 июн дар Шахристон 19 мм ба қайд гирифта шуд.

Дар қисми зиёди моҳ дар баъзе ноҳияҳои алоҳида раъду барқ ба амал омада, аммо дар рӯзҳои алоҳидаи моҳ дар вилояти Хатлон ва НТЧ ҷангу ғубор мушоҳида карда шуд.

Шарҳи оби дарёҳо ва обанборҳо

Апрел. Моҳи апрел дар дарёҳои ҷумҳурӣ баланд шавии сатҳи об мушоҳида гардид. 3-4 ва 21-22 апрел дар натиҷаи селхезиҳо дар дарёи Ёҳсу, дарёҳои аз нишебиҳои ҷанубӣ қатор кӯҳи Ҳисор ҷоришаванда, Вахш ва Панҷ (дар мавзеи дидбонгоҳи Хирманҷо) яқбора баландшавии сатҳи об мушоҳида гардид.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби дарёҳои ҷумҳурӣ дар ҳудуди меъёр ва аз меъёр баланд буд (90-180 фоиз), ба истиснои дарёҳои Сурхоб-Сомончи, Кофарниҳон, Қаратоғ ва Исфара, ки сарфи миёнаи моҳонаи об аз меъёр паст буд (45-89 фоиз).

Ҳаҷми обанбори Норақ дар ин моҳ 160 млн.м³ зиёд гашта 6893 млн.м³–ро ташкил дод, ки 525 млн.м³ нисбати ҳаҷми соли гузашта зиёд шуд.

Ҳаҷми обанбори Қайроққум дар ин моҳ 118 млн.м³ зиёд гашта 3443 млн.м³ –ро ташкил дод, ки 35 млн.м³ нисбати ҳаҷми соли гузашта зиёд шуд.

Дурусти пешгӯиҳои моҳона 80 фоизро ташкил дод.

Май. Дар даҳаи дуюм ва сеюми моҳи май дар ҷумҳурӣ обноки баланди дарёҳо боки монд. Дар охири даҳаи сеюми моҳи май дар дарёҳои аз нишебиҳои ҷанубӣ қаторкӯҳи Ҳисор ҷоришаванда, Ёҳсу, Сурхоб (ҷанубӣ) пастшавии сатҳи об мушоҳида гардид. 19 май дар дарёҳои Ёҳсу (дар дидбонгоҳи Восеъ, Карбостонак), Кофарниҳон (дар дидбонгоҳи Тартқӣ) ва Обихингоб (дидбонгоҳи Тавилдара) ба ҳисоби миёна дар як шабонарӯз 48-104 см обхезӣ ба вуҷум омад, ки ба харобшавии роҳҳо оварда расонд.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби дарёҳои ҷумҳурӣ дар ҳудуди меъёр ва аз меъёр баланд буд (112-187 фоиз), танҳо дар дарёи Ёҳсу обноки аз меъёр паст буд (68-76 фоиз).

Ҳаҷми обанбори Норақ дар ин моҳ 520 млн.м³ зиёд гашта 7617 млн.м³–ро ташкил дод, ки 204 млн.м³ нисбати ҳаҷми соли гузашта зиёд шуд.

Ҳаҷми обанбори Қайроққум дар ин моҳ 25 млн.м³ зиёд гашта 3472 млн.м³-ро ташкил дод, ки 59 млн.м³ нисбати ҳаҷми соли гузашта зиёд шуд.

Дурусти пешгӯиҳои дарозмуҳлат 67 фоизро ташкил дод.

Июн. Моҳи июн дар дарёҳои ҷумҳурӣ пастшавии сатҳи об мушоҳида гардид. Дар охири даҳаи дуюм ва аввали даҳаи сеюм дар дарёҳои ВМКБ, Исфара, Вахш ва Зарафшон баландшавии обноки мушоҳида гардид.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби дарёҳои ҷумҳурӣ дар ҳудуди меъёр ва аз меъёр баланд буд (98-165 фоиз), ба истиснои дарёҳои Ёхсу ва Қаратоғ, ки сарфи миёнаи моҳонаи об аз меъёр паст буд (56-86 фоиз).

Ҳаҷми обанбори Норак дар ин моҳ 1423 млн.м³ зиёд гашта 9040 млн.м³-ро ташкил дод, ки 213 млн.м³ нисбати ҳаҷми соли гузашта зиёд шуд.

Ҳаҷми обанбори Қайроққум дар ин моҳ 73 млн.м³ кам гашта 3399 млн.м³-ро ташкил дод, ки 74 млн.м³ нисбати ҳаҷми соли гузашта зиёд шуд.

Дурусти пешгӯиҳои моҳона 86 фоизро ташкил дод.

Замимаи 2. Индикаторҳои мақсадноки асосии СМР-2030

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2016	семох. I с.2017	семох. II с.2017 ¹⁾	Сенарияи индустриалӣ		
						2020	2025	2030
Шумораи аҳоли (дар охири сол)	ҳаз.нафар	8551,2 (то 01.01.2016)	8742,8 (то 01.01.2017)	8789,2 (то 01.04.17)	8829,3 (то 01.07.17)	9500	10490	11580
Суръати афзоиши воқеии ММД ба ҳисоби миёна дар як сол	%	6,0	6,9	6,5	6,0	6,7	6,9	7,8
ММД ба ҳар нафар аҳоли	сомонӣ	5728	6299	х	х	8430	12297	17754
Маҷмӯи пасандозҳои дохилӣ нисбат ба ММД	%	13,0	12,2	х	х	22	26	28
Ҳиссаи маблағгузориҳои хусусӣ дар ММД	%	4,6	3,5	2,7	3,1	10	15	18
Ҳиссаи соҳаи саноат дар ММД	%	13,3	15,1	19,7	18,9	12,5-13,2	16	20-20,5
<i>аз он ҷумла:</i>								
-соҳаи истихроч	%	1,7	2,7	4,2	4,1	11-12	11-11,5	9-10
-соҳаи коркард	%	8,7	9,1	10,0	10,4	72-74	74-75	76-75,5
-истеҳсол ва тақсими газ, об ва энергия	%	2,9	3,3	5,5	4,4	15-16	14,0-14,5	14-14,5
Ҳиссаи соҳаи кишоварзӣ дар ММД	%	22,0	20,7	5,4	12,7	21	20,1	19-19,5
Ҳиссаи соҳаи хизматрасонӣ дар ММД (бе сохтмон)	%	41,0	41,7	53,6	46,5	37-37,5	34-34,2	28,5- 29,5
Андозҳои ҳолиси ғайримустақим дар ММД	%	12,6	11,3	12,8	12,4	12,6	12,5	12,5
Истеҳсоли нерӯи барқ, ҳамагӣ	млрд.кВт.соат	17,1	17,1	4,9	4,2	26,2	37,5	40,7
Истеҳсоли нерӯи барқ дар НБО	млрд.кВт.соат	16,8	16,5	4,5	4,2	24,5	34,4	37,6
Истеҳсоли нерӯи барқ ба ҳар нафар аҳоли	ҳаз.кВт.соат/ наф	2,02	1,9	0,57	0,48	2,78	3,64	3,67

¹⁾ маълумотҳои пешакӣ

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

Наименования индикаторов	Единица измерения	2015	2016	семох. I с.2017	семох. II с.2017 ¹⁾	Индустриальный сценарий		
						2020	2025	2030
Афзоиши ҳаҷми истеҳсоли саноатӣ (нисбат ба соли 2015)	%	111,2	116,0	119,4	121,9	160	260	400
Истихроҷи нафт	ҳаз.тонна	24,6	25,1	5,6	6,1	25,0	30,0	36,0
Истихроҷи газ	ҳаз.м ³	4102	3290	528	351,5	4600	5000	6000
Истихроҷи ангишт	млн.тонна	1,0	1,4	0,16	0,4	4,05	6,9	10,3
Гардиши бор	млрд.т.км	6,0	5,5	1,2	1,6	7,9	9,2	12,3
Мусофиргардиш	млрд.мус.км	9,2	9,1	2,2	2,2	13,2	15,5	20,6
Дарозумрии чашмдошт ҳангоми таваллуд, аз ҷумла:	сол	73,6	73,7	...	...	75,7	77,8	80,0
- мардон		71,8	71,9	...	...	73,8	75,9	78,0
- занон		75,6	75,7	...	...	77,7	80,0	82,2
Ҳиссаи шахсони дорои таҳсилоти касбӣ дар байни аҳолии ба кор машғул,	%	26	...	...	...	на кам аз 30	на кам аз 50	на кам аз 60
аз ҷумла дар байни занон		20	...	...	...	на кам аз 24	на кам аз 40	на кам аз 50
Афзоиши музди меҳнати воқеӣ (афзоиши миёна дар як сол)	%	1,8	3,3	12,1	14,2	5		
Таносуби музди меҳнати занон бо музди меҳнати мардон	%	61,1	64,0	...	...	65	70	75
Фарогирии кӯдакони аз 3 то 6 сола бо муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ	% ба гурӯҳи синну сол	8,7	8,5	...	...	30	40	50

¹⁾ маълумотҳои пешакӣ

Наименования индикаторов	Единица измерения	2015	2016	семох. I с.2017	семох. II с.2017 ¹⁾	Индустриальный сценарий		
						2020	2025	2030
Ҳисоби миёнаи солҳои хониш дар мактаб	сол	9,6	...	...	...	10	11	12
Харочотҳои умумӣ ба соҳаи илм	% нисбат ба ММД	0,15	0,12	0,1	0,1	на кам аз 0,8	на кам аз 1,2	на кам аз 1,5
Афзоиши нафақаҳои воқеӣ (афзоиши миёна дар як сол)	%	-6,3	12,4	...	...	6		
Сатҳи таъминот бо манзил	м ² /нафар	12	...	...	...	13	15	17
Сатҳи камбизоатӣ	%	31	30,3	...	...	20	18	15
Сатҳи фақри шадид	%	15,7	14,0	...	...	-	-	0
Индекси нобаробарии гендерӣ	раддабандӣ	мавқеи 69 дар байни 155 кишвар	...	...	...	на поён аз мавқеи 60	на поён аз мавқеи 55	на поён аз мавқеи 50
Индекси рушди гендерӣ	гурӯҳ	гурӯҳи 3-юм дар сатҳи рушд	...	...	...	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд
Ҳиссаи шуғл дар баҳши расмӣ	%	40	...	...	...	37	35	30

¹⁾ маълумотҳои пешакӣ

Замимаи 3. Тағйироти нархҳои миёнаи яклухт (пешниҳод) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (сомонӣ/кг)

	семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	Картошка											
ВМКБ	-	-	-	3,50	1,80	4,50	3,0	2,0	2,66	3,46	2,20	3,29
Вилояти Суғд	1,39	0,78	3,19	0,90	0,95	3,60	1,1	1,14	1,15	1,29	1,00	1,13
Вилояти Хатлон	1,16	1,30	-	1,19	1,47	2,68	2,0	1,39	1,53	2,0	1,38	1,82
НТҚ	1,0	1,31	1,28	0,99	0,98	3,35	2,1	1,46	1,35	2,0	1,76	1,62
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	1,37	0,80	3,19	1,17	1,18	2,97	2,0	1,32	1,34	2,86	1,39	1,58
	Шир											
ВМКБ	4,0	5,0	5,0	4,0	4,6	4,60	4,0	3,2	4,0	4,0	3,7	4,50
Вилояти Суғд	1,68	1,62	2,49	1,44	1,75	2,60	1,5	1,57	2,34	1,48	1,51	1,51
Вилояти Хатлон	1,90	2,0	2,37	1,81	2,45	2,50	1,6	1,87	2,75	1,5	1,98	2,18
НТҚ	1,87	2,86	2,37	2,83	2,72	2,75	2,8	2,83	2,74	2,80	2,73	2,69
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	1,86	1,07	2,54	2,48	2,43	2,51	2,3	2,10	2,50	2,30	2,19	1,85
	Гандум											
ВМКБ	-	-	-	2,0	-	2,60	2,0	2,0	2,0	2,0	2,52	2,00
Вилояти Суғд	1,31	1,36	1,29	1,30	1,54	1,74	1,2	1,2	1,34	1,17	1,22	1,35
Вилояти Хатлон	1,04	-	1,40	1,71	1,88	1,65	1,6	1,7	1,81	1,56	1,71	1,55
НТҚ	1,35	1,71	1,96	1,42	0,8	1,54	1,2	1,3	1,28	1,13	1,50	1,25
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	1,22	1,42	1,57	1,60	1,69	1,68	1,4	1,50	1,50	1,32	1,52	1,38

Замимаи 4. Тағйироти нархҳои миёнаи истеъмоли аз рӯи сеоҳаҳои солҳои 2014 - 2016 дар Тоҷикистон (сомони/кг)

				I квартал			II квартал			III квартал			IV квартал		
	2014	2015	2016	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Картошка															
ш. Душанбе	2,99	2,29	1,95	3,15	1,98	3,10	2,10	1,88	4,62	2,40	1,97	1,92	3,07	1,93	2,03
Вилояти Суғд	2,76	1,95	1,68	2,73	1,61	2,91	2,08	1,64	4,77	2,24	1,43	1,65	2,75	1,57	1,80
Вилояти Хатлон	2,93	2,16	1,94	2,83	1,94	3,14	1,86	1,70	4,54	2,49	2,01	1,94	3,07	1,93	2,17
ВМКБ	x	x	x	x	x	3,74	x	x	5,78	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,89	2,13	1,86	2,90	1,85	3,22	2,01	1,74	4,93	2,38	1,80	1,84	2,96	1,81	2,00
Шир															
ш. Душанбе	3,96	3,90	3,74	4,33	4,00	4,43	3,43	3,50	3,63	3,67	3,57	3,50	4,00	4,27	3,97
Вилояти Суғд	3,00	3,01	2,96	3,00	3,03	3,00	3,00	2,92	2,98	3,00	3,00	2,92	3,00	3,05	2,98
Вилояти Хатлон	3,11	3,51	3,53	3,81	3,79	3,68	3,36	3,33	3,33	3,00	3,20	3,39	3,00	3,67	3,62
ВМКБ	x	x	x	x	x	4,27	x	x	4,27	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	3,36	3,47	3,41	3,71	3,61	3,85	3,26	3,25	3,55	3,22	3,25	3,27	3,33	3,66	3,52
Орди нави якум															
ш. Душанбе	2,91	3,86	3,16	3,38	3,40	3,18	3,48	3,29	3,34	2,93	3,57	3,15	3,12	5,00	3,0
Вилояти Суғд	2,64	3,65	2,90	3,08	3,14	3,02	3,26	3,02	3,09	2,69	3,28	2,87	2,90	4,98	2,87
Вилояти Хатлон	2,89	3,72	3,15	3,26	3,36	3,28	3,45	3,33	3,31	2,90	3,50	3,12	3,11	4,67	3,13
ВМКБ	x	x	x	x	x	3,64	x	x	3,67	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,81	3,74	3,07	3,24	3,30	3,28	3,39	3,21	3,35	2,84	3,45	3,05	3,04	4,88	3,03
Гандум															
г. Душанбе	2,20	2,40	2,47	2,09	2,50	2,50	2,61	2,47	2,54	2,11	2,40	2,45	2,15	2,50	2,45
Согдийская область	1,71	1,95	1,85	2,03	1,88	1,88	2,18	1,89	2,01	1,78	1,97	1,80	1,87	1,77	1,84
Хатлонская область	1,57	1,87	1,96	1,78	1,87	1,99	2,00	2,01	2,10	1,47	1,81	2,00	1,60	1,81	1,95
В среднем по республике	1,81	2,07	2,09	1,97	2,08	2,12	2,26	2,12	2,22	1,79	2,06	2,08	1,87	2,03	2,08
Биринҷ															
ш. Душанбе	8,88	9,73	10,03	9,00	10,50	7,83	9,50	10,20	7,0	9,50	10,73	10,20	9,17	10,30	9,23
Вилояти Суғд	6,53	7,52	6,73	6,93	6,89	5,77	7,67	6,64	5,82	7,28	8,37	6,89	7,15	7,12	6,49
Вилояти Хатлон	6,83	7,66	7,28	6,66	7,31	6,82	7,30	7,39	6,82	6,90	8,45	7,43	6,72	8,23	6,98
ВМКБ	x	x	x	x	x	10,51	x	x	10,51	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	7,41	8,31	8,01	7,53	8,23	7,73	8,16	8,08	7,54	7,89	8,98	8,17	7,68	8,55	7,57
Шакар															
ш. Душанбе	5,02	5,70	6,95	5,25	6,67	6,87	5,48	7,00	7,58	5,00	6,02	7,03	5,00	6,05	7,0
Вилояти Суғд	4,83	5,59	6,85	5,02	6,63	6,68	5,52	6,79	7,43	5,00	5,84	6,97	4,99	5,99	7,01
Вилояти Хатлон	4,86	5,57	7,14	5,00	6,73	7,07	5,47	7,01	7,53	4,93	5,78	7,42	4,98	6,03	7,38
ВМКБ	x	x	x	x	x	7,92	x	x	8,00	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	4,90	5,62	6,98	5,08	6,68	7,14	5,49	6,93	7,64	4,98	5,88	7,14	4,99	6,02	7,16

Дар бораи бехатарии озуқаворӣ ва камбизоатӣ

				I квартал		II квартал			III квартал			IV квартал			
	2014	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
Пиёз															
ш. Душанбе	2,15	2,10	1,47	3,10	1,87	2,05	1,90	1,35	2,43	2,30	1,70	1,27	2,57	1,72	1,40
Вилояти Суғд	1,83	1,78	1,32	2,70	1,42	1,83	1,97	1,26	2,66	2,19	1,25	0,99	2,48	1,21	1,22
Вилояти Хатлон	2,17	1,98	1,50	3,04	1,99	2,49	1,86	1,20	2,68	2,36	1,41	1,21	2,62	1,61	1,62
ВМКБ	x	x	x	x	x	3,19	x	x	3,53	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,05	1,96	1,40	2,95	1,76	2,39	1,91	1,27	2,83	2,28	1,45	1,15	2,55	1,51	1,41
Равғани пахта															
ш. Душанбе	9,40	10,27	11,28	9,60	11,03	11,50	10,2	11,23	11,73	9,50	10,57	11,50	9,50	10,70	11,33
Вилояти Суғд	7,69	8,71	10,26	8,04	10,00	10,94	8,52	10,16	10,96	7,83	8,95	10,23	7,92	9,33	10,64
Вилояти Хатлон	7,58	8,10	9,89	7,74	9,75	10,40	7,95	9,97	10,68	7,60	8,16	9,95	7,53	8,55	9,90
ВМКБ	x	x	x	x	x	12,25	x	x	13,10	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	8,22	9,02	10,48	8,46	10,26	11,27	8,89	10,45	11,62	8,31	9,23	10,56	8,31	9,53	10,62
Гӯшти гусфанд															
ш. Душанбе	36,63	36,50	33,21	37,33	33,50	33,50	37,00	33,33	36,10	37,83	36,33	33,00	38,00	35,33	33,00
Вилояти Суғд	35,57	35,95	33,23	36,00	33,11	33,59	36,00	32,78	36,97	36,67	36,05	33,35	36,62	35,73	33,67
Вилояти Хатлон	35,29	34,95	32,14	35,96	32,46	32,60	35,50	32,04	35,12	37,03	35,04	32,03	37,14	33,39	32,04
ВМКБ	x	x	x	x	x	30,74	x	x	31,49	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	35,83	35,80	32,86	36,44	33,02	32,61	36,17	32,72	34,92	37,08	35,81	32,79	37,25	34,82	32,90
Гӯшти гов															
ш. Душанбе	36,04	35,50	32,79	36,50	32,50	32,83	36,00	32,50	36,50	37,83	35,67	33,33	37,67	33,83	32,83
Вилояти Суғд	30,82	32,05	30,62	32,58	29,67	31,04	32,15	30,13	33,87	32,16	32,15	31,17	32,38	31,32	31,52
Вилояти Хатлон	33,86	32,68	30,10	33,36	29,49	29,65	32,86	30,00	34,07	35,68	33,14	30,47	35,79	31,36	30,42
ВМКБ	x	x	x	x	x	29,25	x	x	30,00	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	33,57	33,41	31,17	34,15	30,55	30,69	33,67	30,88	33,61	35,22	33,65	31,66	35,28	32,17	31,59
Гӯшти мурғ															
ш. Душанбе	17,00	17,00	19,42	18,50	18,00	19,17	17,00	20,00	19,67	17,00	17,00	20,0	17,00	17,00	19,67
Вилояти Суғд	12,73	13,09	13,98	16,52	13,66	14,21	13,00	13,91	14,30	12,49	13,00	14,09	12,91	13,38	14,24
Вилояти Хатлон	14,09	15,24	15,00	18,12	15,00	14,80	15,24	15,00	14,39	14,10	15,24	15,00	14,30	15,24	15,00
ВМКБ	x	x	x	x	x	19,51	x	x	19,51	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	14,60	15,11	16,13	17,71	15,55	16,92	15,08	16,30	17,02	14,53	15,08	16,36	14,74	15,21	16,30
Тухм 10 дона															
ш. Душанбе	7,59	7,40	7,84	7,50	7,60	8,13	7,33	7,43	7,87	7,93	7,29	7,60	7,67	7,50	8,73
Вилояти Суғд	6,32	6,30	6,92	6,28	6,50	7,73	6,05	6,33	7,49	6,63	6,06	6,58	6,39	6,82	8,27
Вилояти Хатлон	6,96	7,15	7,45	7,07	7,26	8,39	6,88	7,03	7,52	7,20	7,12	6,90	7,09	7,52	8,61
ВМКБ	x	x	x	x	x	9,93	x	x	9,49	x	x	x	x	x	x
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	6,95	6,95	7,40	6,95	7,12	8,55	6,75	6,93	8,09	7,25	6,82	7,03	7,05	7,28	8,54

Замимаи 5. Нишондиҳандаҳои ҷудоғонаи буҷети хонаводаҳо аз рӯи гурӯҳҳои дахфизаи аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумотҳои таҳқиқоти интихобии хонаводаҳо)

	Ҳамаи хонаводаҳо				аз он ҷумла:							
	10 фоизи аҳолии таъминоташ камтарин		10 фоизи аҳолии таъминоташ пурра		шаҳрҳо				деҳот			
	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017
Даромадҳои пулӣ (сомонӣ)	69,12	86,58	746,23	921,16	120,83	114,57	802,48	1000,6	50,88	75,74	725,73	891,86
<i>аз он ҷумла:</i>												
даромадҳои меҳнатӣ	39,80	45,18	324,35	365,52	94,21	80,88	515,56	535,07	20,57	31,75	256,03	303,06
пардохтҳои иҷтимоӣ (нафақа, стипендия, ёрданпулӣ ва дигар пардохтҳо)	12,02	16,48	28,78	28,26	12,92	16,94	32,32	29,88	11,70	16,21	27,51	27,66
Мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ, хӯроки чорво, чорво ва ғайра	1,65	1,39	123,76	129,38	-	-	8,14	7,53	2,24	1,89	165,00	174,14
Дигар мадохилот (аз он ҷумла интиқоли маблағҳо)	15,65	23,53	270,70	392,54	13,69	16,75	246,47	407,28	16,37	25,88	279,05	387,00
Харочоти пулӣ (сомонӣ)	172,68	196,26	544,57	723,38	166,43	181,43	667,90	793,98	174,65	200,54	500,33	697,19
<i>аз он ҷумла:</i>												
харочоти истеъмолӣ	159,47	173,95	471,65	588,11	156,49	176,32	605,06	704,45	160,30	172,02	423,83	545,15
харид кардани хӯрокворӣ якҷоя бо хӯроки умумӣ	100,09	89,89	210,01	240,96	97,53	56,55	273,66	317,14	100,90	101,63	187,25	212,87
харид кардани молҳои ғайриозуқа барои истифодаи шахсӣ	34,04	44,40	175,29	239,46	27,27	29,97	206,28	237,42	36,36	49,46	164,00	240,13
пардохти хизматрасонӣ	25,21	25,67	85,85	107,04	31,68	38,33	124,91	149,65	22,87	20,84	71,97	91,34
хариди машрубот	0,13	0,07	0,50	0,66	0,01	0,00	0,21	0,25	0,17	0,09	0,61	0,81

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

	Ҳамаи хонаводаҳо				аз он ҷумла:							
	10 фоизи аҳолии таъминоташ камтарин		10 фоизи аҳолии таъминоташ пурра		шаҳрҳо				деҳот			
	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017	ним-солаи I с.2016	ним-солаи I с.2017
Як узви хонавода дар як моҳ истеъмол кардааст, килограмм												
Маҳсулоти нонӣ	11,49	12,12	13,78	13,07	9,42	10,52	11,88	11,32	12,22	12,65	14,46	13,71
Картошка	2,73	2,88	3,83	3,58	2,53	2,68	3,71	3,63	2,80	2,93	3,87	3,57
Сабзавоту полизӣ	5,95	5,49	9,09	9,10	4,86	4,67	10,15	9,99	6,32	5,76	8,69	8,77
Мева, буттамева, меваи хушк	0,79	0,73	1,90	1,82	0,89	0,68	2,43	2,44	0,75	0,74	1,71	1,59
Гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	0,71	0,70	1,93	1,80	0,00	0,67	2,37	2,29	0,73	0,72	1,77	1,62
Шир ва маҳсулоти ширӣ	4,54	4,66	7,91	8,26	2,21	2,24	7,35	7,66	5,36	5,54	8,10	8,47
Моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,01	0,01	0,05	0,04	0,02	0,01	0,07	0,9	0,01	0,01	0,04	0,02
Тухм (дона)	0,04	0,04	0,10	0,10	0,04	0,04	0,11	0,12	0,05	0,04	0,09	0,09
Қанд ва маҳсулоти қаннодӣ	0,98	0,97	1,45	1,41	0,79	0,83	1,43	1,43	0,00	1,02	1,45	1,48
Равғани растанӣ ва дигар равғанҳо	1,17	1,29	1,69	1,71	1,05	1,09	1,57	1,56	1,22	1,35	1,74	1,76

Замимаи 6. Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи даромади пулии умумии ҳар аъзои хонавода ва даромади дар ихтиёрдоштаи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нимсолаи I солҳои 2016-2017 (аз рӯи маълумоти таҳқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз)

	Тақсими аз рӯи даромади пулӣ дар нимсолаи I соли 2016			
	умумӣ		дар ихтиёрдошта	
	шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	аҳолии онҳо	шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	аҳолии онҳо
Ҳамагӣ	2952	17119	2952	17119
аз он ҷумла				
даромади пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли дар як моҳ, сомонӣ				
То 120,00	14,5	17,7	14,9	18,1
120,01-160,00	11,7	14,0	11,8	14,2
160,01-200,00	12,5	14,0	13,0	14,4
200,01-240,00	11,7	12,1	12,4	12,7
240,01-280,00	10,1	10,0	10,1	9,9
280,01-320,00	7,8	7,4	7,5	7,0
320,01-360,00	6,3	5,5	6,1	5,4
360,01-400,00	4,7	4,0	4,7	3,9
400,01-440,00	3,6	2,9	3,6	3,0
440,01-480,00	3,0	2,5	2,8	2,2
480,01-520,00	2,8	2,1	2,6	2,1
520,01-560,00	1,9	1,5	1,9	1,4
560,01-600,00	1,6	1,2	1,4	1,0
600,01-640,00	1,1	0,8	1,0	0,7
640,01-680,00	0,7	0,6	0,9	0,6
680,01-720,00	0,9	0,6	0,7	0,5
720,01-760,00	0,7	0,5	0,7	0,4
760,01-800,00	0,6	0,3	0,6	0,4
800,01 ва зиёд	3,8	2,4	3,5	2,1

	Тақсими аз рӯи даромади пулӣ дар нимсолаи I соли 2017			
	умумӣ		дар ихтиёрдошта	
	шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	аҳолии онҳо	шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	аҳолии онҳо
Ҳамагӣ	2960	17436	2960	17436
аз он ҷумла				
даромади пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли дар як моҳ, сомонӣ				
То 120,00	9,5	11,5	9,9	12,0
120,01-160,00	9,3	11,4	9,6	11,8
160,01-200,00	12,8	14,9	12,9	15,0
200,01-240,00	10,1	10,9	10,6	11,5
240,01-280,00	9,8	10,1	10,2	10,5
280,01-320,00	8,1	8,1	7,6	7,8
320,01-360,00	6,2	5,9	6,3	6,0
360,01-400,00	6,2	5,4	5,9	5,2
400,01-440,00	4,5	4,2	4,4	4,0
440,01-480,00	3,4	2,8	3,3	2,7
480,01-520,00	3,1	2,5	3,1	2,4
520,01-560,00	2,8	2,3	2,8	2,2
560,01-600,00	2,3	1,8	1,9	1,4
600,01-640,00	1,3	1,0	1,1	0,9
640,01-680,00	1,3	0,9	1,3	0,9
680,01-720,00	1,2	1,0	1,1	0,9
720,01-760,00	0,9	0,6	0,8	0,5
760,01-800,00	0,8	0,5	0,8	0,5
800,01 ва зиёд	6,6	4,2	6,1	3,8

Замимаи 7. Харочоти пулии хонаводаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти таҳқиқоти интихобии хонаводаҳо)

	дар нимсолаи I с.2016						дар нимсолаи I с.2017					
	Ба як узви хонаво- да дар як мох, сомонӣ	аз он ҷумла:		Ба як узви хонаво- да дар як мох, сомонӣ	аз он ҷумла:		Ба як узви хонаво- да дар як мох, сомонӣ	аз он ҷумла:		Ба як узви хонаво- да дар як мох, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Харочоти пулӣ	254,52	319,38	230,88	100,0	100,0	100,0	302,75	358,46	281,90	100,0	100,0	100,0
<i>аз он ҷумла:</i>												
Харочоти истеъмоли	232,99	296,30	209,94	91,54	92,77	90,93	270,66	331,20	248,14	89,40	92,40	88,02
<i>аз он ҷумла:</i>												
барои хӯрок	135,39	166,22	124,13	58,11	56,10	59,13	151,90	183,61	140,08	56,12	55,44	56,45
барои хариди молҳои ғайриозуқа	60,15	72,20	55,75	25,82	24,37	26,56	75,47	81,58	73,10	27,88	24,63	29,46
<i>аз он ҷумла:</i>												
либос, пойафзол, газвор	19,48	24,73	17,56	32,39	34,25	31,50	23,70	28,27	21,99	31,40	34,65	30,08
мебел ва ашёи фарҳангию маишӣ	6,85	8,28	6,33	11,39	11,47	11,35	7,99	9,08	7,58	10,59	11,13	10,37
Доруворӣ, асбобу анҷоми тиббӣ	9,21	3,79	7,96	15,31	5,25	14,28	10,07	13,86	8,67	13,34	16,99	11,86
маводҳои сохтмонӣ	8,04	12,7	9,14	13,37	17,59	16,39	10,78	3,58	13,36	14,28	4,39	18,28
сӯзишворӣ	1,02	0,63	1,16	1,70	0,87	2,08	2,02	0,70	2,50	2,68	0,86	3,42
барои хариди маснуоти тамоқу	0,34	0,22	0,38	0,57	0,30	0,68	0,38	0,28	0,41	0,50	0,34	0,56
барои хариди машрубот	0,004	0,1	0,00	0,01	0,14	0,00	0,0004	0,005	0,0	0,00	0,01	0,00
пардохти хизматрасонии шахсӣ	37,25	57,84	29,82	15,99	19,52	14,20	43,10	65,89	34,74	15,92	19,89	14,00
<i>аз он ҷумла:</i>												
пардохти хизмати коммуналӣ	12,68	22,87	9,01	34,04	39,54	30,21	15,73	28,60	11,03	36,50	43,41	31,75

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

	дар нимсолаи I с.2016						дар нимсолаи I с.2017					
	Ба як узви хонаво- да дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		Ба як узви хонаво- да дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		Ба як узви хонаво- да дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		Ба як узви хонаво- да дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
<i>аз он ҷумла:</i>												
манзилгоҳ	0,50	1,09	0,28	3,94	4,77	3,11	0,46	1,07	0,23	2,92	3,74	2,09
хизмати коммуналӣ	12,18	21,78	8,73	96,06	95,23	96,89	15,27	27,53	10,8	97,08	96,26	97,91
аз он ҷумла пардохти қувваи барқ	7,21	14,09	4,74	59,20	64,69	54,30	9,37	18,30	6,11	61,36	66,47	56,57
пардохти хизмати маишӣ	2,87	2,91	11,85	7,70	5,03	39,74	3,35	3,22	3,38	7,77	4,89	9,73
аз он ҷумла барои дӯхту таъмири либосу пойафзол	0,72	0,63	0,75	25,09	21,65	6,33	0,83	0,68	0,88	24,78	21,12	26,04
хизмати фарҳангию маърифатӣ	0,03	0,09	0,09	0,08	0,16	0,30	0,13	0,26	0,08	0,30	0,39	0,23
пардохт барои таҳсил	3,35	4,91	2,79	8,99	8,49	9,36	3,41	6,40	2,31	7,91	9,71	6,65
пардохт барои ёрии тиббӣ	2,16	3,08	1,82	5,80	5,33	6,10	3,41	2,61	2,22	7,91	3,96	6,39
пардохт барои санаторияю муолиҷа, инчунин истирохат	0,20	0,03	0,25	0,54	0,05	0,84	0,16	0,04	0,06	0,37	0,06	0,17
пардохти хизмати нақлиёт	10,69	15,39	8,99	28,70	26,61	30,15	12,01	14,42	11,10	27,87	21,88	31,95
пардохти хизмати алоқа	4,20	6,31	3,44	11,28	10,91	11,54	4,50	6,92	3,62	10,44	10,50	10,42
пардохти хизмати соҳаи ҳуқуқ	0,26	0,19	0,29	0,70	0,33	0,97	0,21	0,21	0,28	0,49	0,32	0,81
Андозҳо ва дигар пардохтҳо	6,06	14,60	2,99	2,38	4,57	1,30	8,46	15,94	5,74	2,79	4,45	2,04
Дигар харочот	15,47	8,48	17,95	6,08	2,66	7,77	23,63	11,32	28,02	7,81	3,16	9,94

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

Тақсимои хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи хароҷоти истеъмоли дар нимсолаи I соли 2016 (аз рӯи маълумоти таҳқиқоти интихобии хонаводаҳо; ба ҳисоби фоиз)

	Шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	Аҳолии онҳо	Хонаводаҳое, ки иборат аст аз:					Хонаводаҳое, ки фарзандони то 16 сола доранд	аз он ҷумла хонаводаҳои дорои			
			1 нафар	2 нафар	3 нафар	4 нафар	5 нафар ва зиёд		1 фарзанд	2 фарзанд	3 фарзанд	4 фарзанд ва бештар
Ҳамагӣ	3000	17559	26	119	289	455	2065	2470	656	742	570	502

аз он ҷумла аз рӯи хароҷоти истеъмоли ба ҳар нафар аҳоли дар як моҳ, сомонӣ

То 80,00	11,5	15,6	0,0	0,9	2,0	5,7	14,9	13,2	5,5	10,7	12,0	26,4
80,01-100,00	15,2	17,7	0,0	1,8	4,4	7,7	19,4	17,0	10,1	14,2	18,6	26,4
100,01-120,00	16,5	17,9	3,4	1,8	12,4	12,8	18,9	17,8	15,6	18,0	19,7	17,9
120,01-140,00	13,9	13,7	0,0	6,1	10,7	16,6	14,3	14,5	16,1	14,9	15,6	10,9
140,01-160,00	10,0	9,7	0,0	5,3	7,7	12,1	10,3	10,3	11,1	11,5	10,2	7,8
160,01-180,00	8,1	7,1	6,9	9,6	12,4	9,6	7,1	8,0	11,3	9,4	7,4	3,3
180,01-200,00	5,7	4,8	6,9	6,1	11,1	7,7	4,4	5,1	7,0	5,2	5,7	2,4
200,01-220,00	4,7	3,8	3,4	11,4	7,4	7,2	3,4	3,9	5,6	4,3	3,8	1,5
220,01-240,00	2,8	2,1	3,4	6,1	6,7	3,4	1,8	2,3	4,6	2,0	1,3	1,1
240,01-260,00	2,3	1,7	0,0	8,8	5,0	3,4	1,4	1,8	2,5	1,6	2,1	0,7
260,01-280,00	1,9	1,4	3,4	7,9	3,4	2,3	1,3	1,4	2,3	1,8	1,5	0,0
280,01-300,00	1,1	0,7	3,4	5,3	2,3	2,8	0,3	0,9	1,5	1,2	0,5	0,4
300,01-320,00	1,3	0,8	6,9	7,0	3,4	1,7	0,5	0,9	1,5	1,2	0,3	0,4
320,01-340,00	0,8	0,5	6,9	1,8	2,3	1,1	0,3	0,6	1,7	0,4	0,2	0,2
340,01-360,00	0,7	0,4	3,4	4,4	1,7	1,3	0,2	0,4	0,5	0,8	0,2	0,0
360,01-380,00	0,7	0,5	0,0	2,6	1,7	1,7	0,2	0,4	0,8	0,4	0,0	0,2
380,01-400,00	0,2	0,1	3,4	0,9	0,7	0,2	0,1	0,2	0,2	0,4	0,0	0,0
400,01-420,00	0,3	0,2	6,9	2,6	0,7	0,4	0,0	0,2	0,5	0,1	0,0	0,0
420,01 ва зиёд	2,2	1,3	41,4	9,6	4,0	2,3	0,9	1,2	1,7	1,6	1,0	0,5

Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи харочоти истеъмоли дар нимсолаи I соли 2017 (аз рӯи маълумоти таҳқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз)

	Шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	Аҳолии онҳо	Хонаводаҳое, ки иборат аст аз:					Хонаводаҳое, ки фарзандони то 16 сола доранд	аз он ҷумла хонаводаҳои дорон:			
			1 нафар	2 нафар	3 нафар	4 нафар	5 нафар ва зиёдтар		1 фарзанд	2 фарзанд	3 фарзанд	4 фарзанд ва бештар
Ҳамагӣ	3000	17323	28	142	295	460	2036	2456	591	715	630	520

аз он ҷумла аз рӯи харочоти истеъмоли ба ҳар нафар аҳоли дар як моҳ, сомонӣ

То 120,00	6,2	8,4	0,0	0,0	0,7	2,2	8,4	7,2	2,0	5,3	9,4	12,9
120,01-160,00	11,4	14,1	0,0	0,7	1,4	4,6	15,3	13,2	6,1	10,9	15,1	21,9
160,01-200,00	14,6	16,6	0,0	2,8	7,8	9,6	17,7	16,2	12,2	13,3	19,7	20,6
200,01-240,00	14,2	14,7	3,6	3,5	9,5	15,4	15,4	15,1	11,8	17,8	14,8	15,8
240,01-280,00	11,5	11,6	0,0	7,0	7,5	14,1	11,9	12,0	12,0	12,7	13,0	9,8
280,01-320,00	8,9	8,7	3,6	4,2	9,8	10,4	8,8	8,8	9,3	10,1	8,9	6,3
320,01-360,00	7,3	6,5	3,6	5,6	11,5	8,0	6,7	6,8	10,7	6,7	6,8	2,7
360,01-400,00	5,3	4,5	3,6	9,2	7,1	9,1	4,0	4,9	7,3	5,2	3,7	3,3
400,01-440,00	4,0	3,3	3,6	7,0	8,8	5,7	2,7	3,5	5,9	3,2	2,1	2,7
440,01-480,00	3,4	2,7	3,6	5,6	5,8	5,4	2,4	2,9	4,7	3,5	2,1	0,8
480,00-520,00	2,2	1,6	0,0	9,2	4,1	3,3	1,2	1,7	3,2	2,2	0,5	0,6
520,01-560,00	1,9	1,3	7,1	5,6	3,4	2,8	1,0	1,4	2,5	1,8	0,8	0,4
560,01-600,00	1,6	1,1	0,0	4,2	5,1	1,5	0,9	1,5	2,9	1,5	1,1	0,4
600,01-640,00	1,2	0,8	7,1	4,2	3,1	1,1	0,7	0,9	2,2	0,7	0,3	0,2
640,01-680,00	0,7	0,4	0,0	3,5	1,7	1,1	0,3	0,4	0,3	1,1	0,2	0,0
680,01-720,00	0,7	0,5	7,1	1,4	2,0	0,4	0,4	0,4	1,4	0,3	0,2	0,0
720,01-760,00	0,4	0,3	7,1	0,7	1,4	0,9	0,1	0,3	0,3	0,6	0,0	0,2
760,01-800,00	0,5	0,3	7,1	2,1	1,0	0,7	0,2	0,4	1,2	0,1	0,2	0,2
800,01 ва зиёд	4,2	2,6	42,09	23,2	8,8	3,7	1,8	2,4	3,9	2,9	1,4	1,3

Замимаи 8. Истеъмоли хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар узви хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти таҳқиқоти интихобии хонаводаҳо)

(дар як моҳ; кг)

	дар нимсолаи I соли 2016			дар нимсолаи I соли 2017		
	Ҳамагӣ	аз он ҷумла:		Ҳамагӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Маҳсулоти нонӣ	12,3	11,3	12,7	12,9	12,4	13,1
Картошка	3,1	3,3	3,0	3,1	3,5	3,0
Сабзавоту полизӣ	8,2	9,4	7,8	8,6	9,6	8,3
Мева ва буттамева, хушкмева	2,1	1,9	2,2	1,8	1,9	1,8
Қанд ва маҳсулоти қаннодӣ	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3	1,1
Гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	1,1	1,3	1,0	1,1	1,4	1,0
Моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,01	0,03	0,01	0,02	0,04	0,02
Шир ва маҳсулоти ширӣ	6,5	4,3	7,3	6,4	4,5	7,1
Тухм, (дона)	6	7	7	7	7	7
Равғани растанӣ ва маргарин	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5

БУЛЛЕТЕНИ ИТТИЛООТӢ
ДАР БОРАИ БЕҲАТАРИИ ОЗУҚАВОРӢ ВА КАМБИЗОАТӢ

дар зери таҳрири - Директори
Агентии омили назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон – Ҳасанзода Г.К.
734025 Тоҷикистон ш.Душанбе, кӯчаи Бохтар 17